

Estratègia d'Alimentació Saludable i Sostenible Barcelona 2030

Document llarg
Novembre 2022

Ajuntament
de Barcelona

Estratègia
d'Alimentació Sostenible
Barcelona
2030

Índex

1. [Pròleg de l'alcaldessa](#)
2. [Introducció](#)
3. [Antecedents](#)
 - a. [Compromisos de la ciutat i altres estratègies rellevants](#)
 - b. [Barcelona Capital Mundial de l'Alimentació Sostenible](#)
4. [Diagnosi del sistema alimentari de Barcelona](#)
 - a. [Dades del sistema alimentari](#)
 - b. [Reptes del sistema alimentari de la ciutat](#)
5. [Procés d'elaboració de l'Estratègia](#)
 - a. [Objectius del procés](#)
 - b. [Fases del procés](#)
 - c. [Espais de participació](#)
 - d. [Resum dels espais de participació](#)
6. [Visió compartida de l'alimentació i el sistema alimentari a Barcelona l'any 2030](#)
7. [Objectius estratègics](#)
 - [Objectiu 1. Incrementar la producció, venda i consum d'aliments de temporada, de proximitat, ecològics, de pesca sostenible i amb benestar animal i la distribució en cadenes més curtes, justes i equilibrades](#)
 - [Objectiu 2. Protegir, recuperar i promoure espais d'agricultura urbana i periurbana](#)
 - [Objectiu 3. Promoure l'alimentació saludable, sostenible i segura per totes les persones](#)
 - [Objectiu 4. Incrementar la resiliència del sistema alimentari i garantir el dret a una alimentació saludable i sostenible](#)
 - [Objectiu 5. Prevenir les pèrdues i el malbaratament alimentari](#)
 - [Objectiu 6. Combatre l'emergència climàtica i la crisi d'extinció](#)
 - [Objectiu 7. Promoure un canvi cultural i educatiu per a l'alimentació saludable i sostenible](#)
 - [Objectiu 8. Fomentar relacions justes dins de la cadena alimentària](#)
 - [Objectiu 9. Coordinar i mobilitzar els agents del sistema alimentari per dur a terme accions concretes i avaluables, vinculades a estratègies existents](#)
8. [Marc d'implantació](#)
 - a. [Acord de ciutat per l'Estratègia d'Alimentació Saludable i Sostenible Barcelona 2030](#)
 - b. [Mecanismes de participació](#)
9. [Propòsits de ciutat per una alimentació sostenible i saludable a Barcelona](#)
10. [Documentació de referència](#)
11. [Organitzacions participants en el procés](#)

Pròleg de l'alcaldessa

Pròleg de l'alcaldessa

L'alimentació és essencial per a la salut i el benestar de les persones, a més de ser part fonamental de les nostres vides. Som una ciutat que celebra els vincles, les comunitats i la diversitat al voltant d'una taula amb menjar. La nostra cuina, la xarxa de mercats municipals, els comerços de barri, els menjadors de les escoles, les fires i festes, i fins i tot la pagesia que ens alimenta, són instantànies quotidianes de la nostra ciutat. Actualment, el sistema alimentari industrial i globalitzat genera molts problemes tant locals com globals. En un context en què l'emergència climàtica és més tangible que mai, el sistema alimentari és responsable de fins a un terç de les emissions amb efecte hivernacle i, alhora, és la causa de la degradació dels sòls i de la pèrdua de biodiversitat. A més, ens trobem amb un baix relleu generacional d'una pagesia que amb prou feines pot viure dignament; l'alimentació inadequada comporta efectes negatius per a la salut de les persones i del planeta i, malauradament, part de la població no té recursos per poder menjar suficient o de manera adequada.

Davant tots aquests reptes, les ciutats tenen un paper molt important. Hi viu la meitat de la població mundial, que consumeix més del 70% dels aliments produïts globalment. Són els centres principals de consum i comercialització, i també són agents clau en la generació de discursos i canvi cultural. Per això, cada cop més ciutats s'impliquen impulsant mesures que afavoreixen l'accés a dietes justes, sostenibles i saludables per a tothom. No podem esperar més. Cada vegada són més nombroses les mobilitzacions, especialment de les persones més joves, que ens recorden que no hi ha futur ni benestar sense planeta, reclamant la implementació urgent de polítiques i estratègies valentes per contrarestar el greu deteriorament ecològic, sense deixar els més vulnerables pel camí. En els últims anys, tot i les limitacions competencials, Barcelona ha donat cada cop més pes a la qüestió alimentària. La celebració de la Capital de l'Alimentació Sostenible a Barcelona durant el 2021 va ser una aposta per impulsar l'alimentació sostenible a la ciutat i situar-la al centre de l'agenda política. L'Estratègia d'Alimentació Saludable i Sostenible Barcelona 2030, la primera en aquest àmbit a la nostra ciutat, no és tan sols el llegat més important d'aquesta capitalitat. És també un instrument coproduït amb els agents més destacats del sistema alimentari de Barcelona, que aposten per la seva transformació, per millorar la salut de les persones, de les economies i del planeta. No és només l'estratègia de l'Ajuntament de Barcelona, sinó de tota la ciutat, i és entre tots i totes que ja l'estem fent realitat. Per convertir l'alimentació en un element indispensable per afrontar els reptes que tenim al davant.

Vull donar les gràcies a totes les persones que feu possible que cada dia tinguem un plat saludable i sostenible a taula, a tothom que ha participat en l'elaboració d'aquesta estratègia i a tota la gent que s'implicarà en la seva execució. També vull fer una menció especial a l'equip d'alimentació sostenible municipal liderat pel comissionat Álvaro Porro González, pel seu esforç i les seves idees per impulsar aquesta temàtica a Barcelona, elaborar aquesta estratègia, i contribuir al fet que la nostra ciutat pugui menjar de manera justa, sana i sostenible.

Introducció

Introducció

Una estratègia alimentària és una eina que defineix la visió, els objectius i les grans propostes i projectes que han de guiar la transformació del sistema alimentari d'un territori determinat en el futur més immediat i en el llarg termini.

La definició d'una estratègia alimentària contribueix a assolir els següents objectius:

- Posar en comú les experiències i posicionaments dels diversos agents que conformen el sistema alimentari.
- Generar un espai d'aprenentatge que ofereixi l'oportunitat de participació a grups socials i demandes que no estan sent cobertes per part del sistema alimentari.
- Definir una visió compartida, transparent i integradora entre aquests agents.
- Concretar uns objectius comuns, dels quals es derivin una sèrie de grans línies de treball i actuacions i projectes a dur a terme col·lectivament en els anys vinents en l'àmbit de l'alimentació.
- Articular les accions dels diversos agents, generant sinergies i posant recursos i esforços en comú per abordar els grans reptes del sistema alimentari d'un territori definit, com la ciutat de Barcelona.

L'alimentació saludable i sostenible consisteix a alimentar tota la població d'una manera que beneficiï les persones, el planeta i els territoris. Per a això, cal produir, transformar, vendre, comprar i consumir aliments creant prosperitat, promovent la justícia social, cuidant, conservant i regenerant els nostres recursos i ecosistemes, així com salvaguardant la capacitat de les generacions futures d'alimentar-se també de manera sostenible.

L'alimentació saludable i sostenible és:

- **Bona per a les persones** perquè garanteix que totes tinguin accés a la informació formació i recursos necessaris per produir, preparar, comprar i gaudir d'aliments segurs, saludables, de qualitat i saborosos que ens permetin portar una vida plena.
- **Bona per als territoris** perquè promou economies locals diversificades i pròsperes que distribueixen els beneficis equitativament i són capaces de respondre a les adversitats.
- **Bona per al planeta** perquè els aliments es produeixen, transformen, distribueixen, venen, compren i eliminen de manera que conserven i regeneren els nostres recursos limitats i també els nostres ecosistemes.

Introducció

Aquest document recull l'Estratègia d'Alimentació Saludable i Sostenible Barcelona 2030 (en endavant, EASSB2030), així com tots els aspectes relatius a la seva elaboració. És també el resultat d'un procés participatiu de gairebé un any que ha comptat amb la implicació de persones d'organitzacions representatives de la quintuple hèlix alimentària (les administracions públiques, el sector privat, el món acadèmic i de la recerca, la ciutadania i les seves organitzacions, i els mitjans de comunicació), amb representació dels diversos sectors implicats (salut, medi ambient, justícia social, cultura, economia) i també de diferents fases de la cadena alimentària (del camp al plat)) i també amb la participació del conjunt de la ciutadania.

S'han realitzat més de 15 sessions de treball, on han participat més de 250 persones. A més, en el procés han participat més de 850 persones a través de la plataforma Decidim.

Finalment, allà on ha sigut pertinent, s'han alineat les actuacions amb l'[Agenda 2030](#), [la Declaració d'Emergència Climàtica](#), l'[Estratègia d'Economia Social i Solidària](#), el [Barcelona Green Deal](#), l'[Estratègia d'Agricultura Urbana 2030 \(EAU2030\)](#) i amb el [Pla de Residu Zero 2021-2027 de l'Ajuntament de Barcelona](#).

El procés d'elaboració de l'EASSB2030 ha estat impulsat pel Comissionat d'Economia Social, Desenvolupament Local i Política Alimentària de l'Ajuntament de Barcelona en col·laboració amb el Pla Estratègic Metropolità de Barcelona (PEMB), i s'emmarca en el context del projecte Barcelona Capital Mundial de l'Alimentació Sostenible 2021.

Antecedents

Antecedents

Durant el mandat 2020-23 el Govern municipal va decidir fer una aposta per incloure la transició alimentària cap a un sistema alimentari més just, sostenible i saludable com un aspecte rellevant de la seva acció de govern. Malgrat la limitació de competències dels ajuntaments urbans en aquest àmbit i també l'absència de precedents històrics recents, és necessari que les ciutats s'impliquin activament a impulsar polítiques alimentàries transformadores perquè consumeixen més del 70% dels aliments produïts al món, són els centres principals de consum i comercialització i també són agents clau en la generació de discursos i canvi cultural.

En matèria de política alimentària, és important tenir en compte tant el que poden fer els diferents agents de la ciutat com el repartiment de competències entre els diferents nivells de l'administració pública, per poder ser eficients en les polítiques i actuacions que es porten a terme.

Per això, en aquesta estratègia hem volgut tenir present en tot moment com podem col·laborar amb actors del món rural i el sector primari per assegurar que les accions a assolir que impulsa o promou l'Estratègia integren l'impacte sobre aquell àmbit i recullen les seves necessitats i situacions. Tot i la consciència sobre els límits dels Ajuntaments urbans i les ciutats creiem que el camí per recórrer és molt ampli i podem fer una contribució substantiva i necessària a la transformació del sistema alimentari.

a. Compromisos de la ciutat i altres estratègies rellevants

L'alimentació és un procés biològic i sociocultural bàsic, transversal a tots els àmbits de la vida social i política. A més d'una necessitat biològica i un dret fonamental, representa una font de gaudi i plaer i és motiu de celebracions ritualitzades i de trobades quotidianes a totes les cultures. A més, és un element que apuntala i reproduïx desigualtats socials i ambientals, locals i globals. Per tot això, i com també ho han demostrat diversos episodis històrics, **l'alimentació concentra un gran potencial per catalitzar profundes transformacions socials.**

Durant els últims anys la ciutat de Barcelona ha fet una aposta per la transformació del sistema alimentari i ha adquirit diferents compromisos, ha publicat diversos plans i estratègies i ha desplegat projectes d'alimentació saludable i sostenible per donar-li més centralitat i també fer palanca per a una major coordinació de l'acció institucional multinivell:

Antecedents

L'octubre de 2015, Barcelona s'uneix a més d'un centenar de ciutats d'arreu del món per signar el [Pacte de Política Alimentària Urbana de Milà](#), i es compromet així a desenvolupar sistemes agroalimentaris sostenibles, inclusius, resilents, segurs i diversos.

Aquest pacte s'estructura en els **sis eixos de treball** següents:

1. Preparar un context favorable per una acció eficaç (governança).
2. Promoure dietes sostenibles i nutrició.
3. Assegurar l'equitat social i econòmica.
4. Promoure la producció alimentària.
5. Millorar l'abastiment i la distribució alimentària.
6. Limitar el malbaratament alimentari.

L'any 2016 l'Ajuntament es dota de la seva primera [Estratègia d'impuls de la política alimentària 2016-2019](#), recollint experiències del procés [Llaurant Barcelona](#).

En paral·lel, junt amb més de 100 entitats i municipis de la Regió Metropolitana, Barcelona, va participar en un procés d'elaboració d'una [Carta Alimentària de la Regió Metropolitana](#) impulsat pel Pla Estratègic Metropolità de Barcelona que durant dos anys va establir un marc de treball comú per facilitar espais de participació, acció i estratègia pel desenvolupament de polítiques alimentàries en clau de regió metropolitana amb la implicació de tots els agents de l'anomenada quintuple hèlix (les administracions públiques, el sector privat, el món acadèmic i de la recerca, la ciutadania i les seves organitzacions i els mitjans de comunicació). L'objectiu de l'elaboració d'aquesta carta és el d'afavorir el consens i acompanyar la transició vers un sistema alimentari més just, sostenible i saludable en tot el sistema alimentari amb l'elaboració d'un relat i un full de ruta que interpel·li de manera directa les estructures, els mecanismes i les pràctiques alimentàries.

L'any 2018, l'Ajuntament es proposa aglutinar les accions que du a terme al voltant del repte del canvi climàtic en un únic pla que integri totes les línies de treball: el [Pla Clima 2018-2030](#). Aquest Pla parteix d'experiències com el [Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat 2012-2022](#) o el [Compromís de Barcelona pel Clima](#) i concreta els compromisos internacionals signats per l'Ajuntament mitjançant 4 grans àmbits d'actuació: mitigació, adaptació i resiliència, justícia climàtica i impuls a l'acció ciutadana. L'alimentació és un dels elements clau d'aquest Pla, concretament a la línia 13 (Consum responsable) i a la línia 15 (Sobirania alimentària).

Antecedents

L'abril de 2019 es publica [l'Estratègia d'Agricultura Urbana a la ciutat de Barcelona 2019-2030](#), un instrument que planifica actuacions per aconseguir millorar i augmentar la superfície agrícola a la ciutat amb un model agroecològic.

El gener de 2020 es publica l'[Estratègia d'Economia Social i Solidària](#).

L'octubre de 2019 l'Ajuntament de Barcelona junt amb altres 13 ciutats del món signa la [Declaració dels Bons Aliments \(The Good Food Declaration\)](#), promoguda per la xarxa de ciutats del C40 on es compromet a reduir emissions amb efecte d'hivernacle vinculades al seu sistema alimentari el 2030, impulsant l'adopció de dietes de salut planetària, sobretot en l'àmbit de la compra pública, i la reducció del **50%** del malbaratament alimentari.

El gener de 2020 la ciutat de Barcelona declara l'emergència climàtica i accelera un seguit de canvis que comprometen tots els agents de la ciutat, reflectits en la [Declaració d'Emergència Climàtica](#). Aquell mateix mes també s'aprova la mesura de govern de [l'Estratègia d'impuls de l'Agenda 2030 a la ciutat de Barcelona](#), la qual se situa al centre de les polítiques municipals per garantir que s'assoleixin els Objectius de Desenvolupament Sostenible 2030 i [l'Estratègia de l'Economia Social i Solidària a Barcelona 2030](#).

Al 2021 la ciutat també defineix el [Barcelona Green Deal](#), una nova agenda econòmica amb visió 2030 per esdevenir una ciutat més sostenible, competitiva i equitativa, adaptada a les transicions ecològiques i digitals.

b. Barcelona Capital Mundial de l'Alimentació Sostenible

Durant el mandat 2020-2023 el govern municipal va decidir fer un aposta per incloure la transició alimentària cap a un sistema alimentari més just, sostenible i saludable com una aspecte rellevant de la seva acció de govern. **Durant el 2021**, Barcelona va ser la [Capital Mundial de l'Alimentació Sostenible](#). En el marc d'aquesta iniciativa, Barcelona va realitzar les següents actuacions:

Antecedents

- Va acollir el Fòrum Global de Ciutats del Pacte de Política Alimentària Urbana de Milà, en la qual hi van participar 700 persones de més de 200 ciutats.
- Va organitzar i reorientar centenars d'activitats culturals durant tot l'any per dotar de contingut aquesta Capitalitat.
- Va desplegar més de 80 accions i projectes a curt i mitjà termini per a situar a Barcelona entre les ciutats referents en aquest àmbit i donar resposta a l'Emergència Climàtica.
- Va iniciar el procés d'elaboració d'aquesta Estratègia d'alimentació saludable i sostenible Barcelona 2030: Cap a la transformació del sistema alimentari.

El detall de tots els projectes i les iniciatives que s'emmarquen en aquest projecte es reflecteixen al document: [Les polítiques alimentàries de l'Ajuntament de Barcelona](#).

Diagnosi del sistema alimentari de Barcelona

Diagnosi del sistema alimentari de Barcelona

a. Dades del sistema alimentari

Arran de la feina que s'ha fet durant l'any 2021 a Barcelona com a [Capital de l'Alimentació Sostenible](#), s'ha elaborat la diagnosi [“Com s'alimenta Barcelona?”](#). Es tracta d'un informe que té com a objectiu examinar i comprendre com s'alimenta la ciutat, així com establir un punt de referència per tal d'identificar àrees prioritàries d'acció i definir futures estratègies.

Conjuntament amb aquestes dades, també se n'incorporen d'altres que permeten elaborar aquesta visió global del sistema alimentari a la ciutat.

Producció i distribució sostenible:

- A l'entorn de Barcelona, l'horta és el conreu per excel·lència de vora mar, al sud del Baix Llobregat i al nord del Maresme, i dona feina a més de 2.650 persones assalariades.
- La pèrdua de sòl agrari a l'àrea metropolitana de Barcelona entre 1956-2018 va suposar una reculada del 80,5% de la superfície de conreu.
- [Els espais agraris de la regió metropolitana \(el Parc Agrari del Baix Llobregat, l'Espai d'Interès Natural de Gallecs, el Parc Agrícola de Sabadell, el Parc Rural del Montserrat, l'Espai Agrari del Pla de Palou a Granollers, l'Espai Natural protegit de les Muntanyes d'Ordal i l'Espai Natural protegit de les Costes del Maresme\)](#) garanteixen una part petita del subministrament de fruites i verdures i de productes amb valor afegit que la ciutat de Barcelona demana. El Parc Agrari del Baix Llobregat només satisfà el **16%** de l'autosuficiència alimentària de verdures i fruites de proximitat de la regió metropolitana de Barcelona.
- La inexistència de sòl agrari a la ciutat i l'impuls de moviments socials organitzats ha fet impulsar polítiques públiques de conservació i protecció dels espais agraris metropolitans. Aquests espais enforteixen l'agricultura i l'alimentació de proximitat (i en alguns casos, ecològica).
- El planejament metropolità, donada l'exagerada competència pels usos del sòl i la capacitat limitada dels governs locals per impulsar l'activitat agrària, hauria de preveure i integrar la dotació de sòl agrari (avui una de les més baixes de la UE) per assegurar l'accés a una alimentació suficient, nutritiva i de qualitat. Així ho avalen el [Pla Estratègic de l'Alimentació a Catalunya](#) i el pacte de cooperació entre agents del sistema agroalimentari reclamat per l'Agenda 2030 i recollit en el [Pacte Verd Europeu](#).
- El grau d'autosuficiència en fruites i hortalisses de la demarcació de Barcelona és del 15%.

Diagnosi del sistema alimentari de Barcelona

- El sector de la producció agrària ecològica catalana experimenta un creixement continu tant pel que fa als conreus, bestiar, com empreses transformació i comercialització (i serveis) agroalimentaris. A Catalunya, el **22,1%** de la superfícies cultivada es fa en producció ecològica (**14,8%** són pastures i **7,3%** són cultius de secà i regadiu) i, a la ciutat de Barcelona (que compta amb escàs sòl agrícola), el **88,9%** es fan en producció ecològica. Els objectius europeus mínims que la UE ha fixat per al 2030 són del **25%** de superfície cultivada en producció agrària ecològica.
- Quant a volum de vendes, el **41,6% de la producció catalana de producte ecològic es ven a Catalunya**, un 21,8% es ven a l'Estat espanyol, mentre que un 36,5% s'exporta, bé a països de la Unió Europea (23,8%) o a tercers (12,8%).
- Els mercats municipals són infraestructures clau del sistema alimentari de Barcelona. Amb **2.148** establiments, la majoria de productes alimentaris frescos, donen feina a prop de 8.000 persones i generen un impacte econòmic de **1.100** milions d'euros. Des dels anys 90, els mercats havien perdut establiments i compradors davant l'increment de supermercats. Les actuacions de modernització han impulsat la seva competitivitat i en els darrers anys s'ha anat recuperant el nombre de visitants.
- Hi ha **7** mercats de pagès organitzats per diferents entitats a la ciutat cada cap de setmana. També s'organitzen mercats rurals i de trobada de productors i consumidors a l'àrea metropolitana, especialment al Parc Agrari del Baix Llobregat.
- El [Port de Barcelona](#) és un dels principals centres logístics d'Europa i és considerat un dels motors econòmics de Catalunya. Els productes agroalimentaris representen el **21%** del trànsit portuari.
- A la ciutat de Barcelona l'activitat pesquera l'exerceix la [Confraria de Pescadors](#) que disposa de **38** embarcacions (l'encerclament o teranyina és la modalitat de més activitat del port) i ocupa unes **300** persones. Les tècniques de pesca més sostenibles, amb arts menors, són les més minoritàries. La pesca, des de fa anys, experimenta una davallada amb dificultats de relleu generacional. Aquestes dades són especialment rellevants atès que la mar Mediterrània és la segona regió de pesca més sobreexplotada del món.
- Pel que fa al sector hortofructícola, el **70%** dels productes que es van comercialitzar l'any 2020 al Mercat Central de Fruites i Hortalisses de [Mercabarna](#) provenien de l'Estat espanyol (d'aquests, el 12,9% prové de Catalunya) i el **30%** restant es va importar. Pel que fa a fruites, el **10,6%** que es va vendre era d'origen català, un **19%** del País Valencià i un **22%** de Canàries (bàsicament plàtan). Pel que fa a les hortalisses, un **15%** prové de Catalunya, mentre que un **29%** tenia com a origen Andalusia i un **26%**, França.

Diagnosi del sistema alimentari de Barcelona

- Mercabarna també disposa d'un espai de venda i distribució d'aliments ecològics ([Biomarket](#)), que és el primer mercat majorista d'agricultura ecològica d'Espanya i el segon d'Europa, principalment de fruites i verdures. Amb un espai de **8.900 m²**, disposa de **21** parades de majoristes i **10** parades de petits productors de proximitat.
- Pel que fa al Mercat Central del Peix de Mercabarna, un **8%** del peix fresc prové de Catalunya, un **42%** té com a origen la resta de l'Estat espanyol, un **21%** prové de països comunitaris (especialment França) i un **29%** de països extracomunitaris. Es fa rellevant la pèrdua de representació del peix local en nombre total de tones amb una davallada significativa en els darrers anys, a conseqüència de la disminució de captures a la Mediterrània.
- La distribució i la logística dels aliments de l'entorn metropolità cada cop estan més concentrades en centres logístics privats que pertanyen o treballen per als principals grups empresarials.
- En la indústria agroalimentària la relació entre dones i homes afiliats a la Seguretat Social és del **40%-60%**, respectivament ([Generalitat de Catalunya, 2021](#)).
- Segons dades del cens agrari català de 2009, només el **26,2%** de les explotacions eren titularitat de dones. Les dones, en molts casos, desenvolupen tasques en les explotacions que són considerades com a "ajuda familiar" dels cònjuges, el que implica que es conceben com una extensió de les tasques domèstiques i de cura, i que no són tasques reconegudes laboralment ni registrades a la Seguretat Social.

Equitat i dietes saludables:

- El 2016, el **4%** de la població de Barcelona patia alta inseguretat alimentària i el **8,6%**, algun tipus [d'inseguretat alimentària segons l'Enquesta de Salut 2016-2017 i l'Enquesta de Salut de Barcelona 2016-2017. Les famílies monoparentals presenten més inseguretat alimentària \(14,6%\), així com les classes socials més desfavorides \(24,8%\)](#). Al districte de Ciutat Vella és on hi ha més inseguretat alimentària (23,1%) seguit de Nou Barris (17,3%).
- Existeixen nombroses iniciatives a la ciutat que treballen per garantir el dret a l'alimentació. Alhora, es disposa d'un document elaborat de manera participativa amb organitzacions socials i de l'Administració que treballen en l'àmbit alimentari amb persones amb necessitats alimentàries —[l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva](#) (2017)— que estableix criteris i estratègies per garantir el dret a l'alimentació adequada a Barcelona.

Diagnosi del sistema alimentari de Barcelona

- L'any 2020 el **63,7%** de les compres alimentàries es van fer als supermercats o hipermercats, el **16,2%**, a les botigues especialitzades o de barri i el **14%** als mercats municipals. Pel que fa als aliments frescos, les compres estan molt repartides entre els 3 principals canals de venda: mercat municipal (32,3%), la botiga de barri o especialitzada (31,9%) i el supermercat/hipermercat (31,6%). En el cas del peix, la peixateria tradicional és l'establiment més valorat pels consumidors, però el **65%** dels consumidors prefereixen fer la compra de peix al supermercat.
- Les dones, de tots els trams d'edat, són les que fan la compra principalment, però és rellevant destacar la franja de més grans de 65 anys.
- Les cooperatives de consum són equipaments alimentaris amb una llarga trajectòria a Barcelona. L'any 2018 les **57** cooperatives o grups de consum agroecològic de la ciutat abastien al voltant de **1.420** unitats familiars. L'obertura del [Supermercat Cooperatiu FoodCoop](#) vol ampliar l'oferta cooperativa i agroecològica amb productes sostenibles, ecològics i de proximitat.
- En la línia de la restauració a la ciutat, més del **68%** de l'oferta de la restauració es focalitza cap a propostes de cuina mediterrània o local, mentre que el **30%** són cuines temàtiques o especialitzades (principalment italiana seguida de la xinesa, japonesa, àrab i americana).
- D'altra banda, la prevalença de l'obesitat infantil a la ciutat de Barcelona és del **7%** en infants de 3-4 anys, un **12,7%** en infants de 8-9 anys i un **6,5%** en adolescents. En tots els grups d'edat l'obesitat és més freqüent entre els infants i adolescents de districtes amb menys renda econòmica.
- Tot i que en tots els barris existeix oferta alimentària, la distribució territorial del comerç alimentari evidencia diferències, en volum, diversitat i tipologies, entre districtes i més especialment entre barris. Aquestes diferències es fan especialment visibles a la perifèria de la ciutat on el nombre d'establiments comercials i de serveis és menor. En concret, als barris de la Clota i de Sant Genís dels Agudells del districte d'Horta-Guinardó es detecten mancances.
- La desigual distribució del comerç amb aliments ecològics, que representen el **5,9%** del total de les botigues d'alimentació de la ciutat, és encara més acusada. Tot i que hi ha una correlació positiva entre els barris més benestants i els comerços amb productes alimentaris ecològics, aquesta dada no és homogènia. S'observen comportaments diferenciats com a resultat de la conscienciació personal en temàtiques com la salut o de medi ambient que no es relacionen amb el poder adquisitiu.
- Hi ha **13** menjadors socials a Barcelona. Durant la crisi sanitària de la covid-19 el [Banc dels Aliments](#) de la ciutat ha augmentat en un **30%** el volum d'aliments repartits respecte a l'any anterior.

Diagnosi del sistema alimentari de Barcelona

- L'any 2020 el **63,7%** de les compres alimentàries es van fer als supermercats o hipermercats, el **16,2%**, a les botigues especialitzades o de barri i el **14%** als mercats municipals. Pel que fa als aliments frescos, les compres estan molt repartides entre els 3 principals canals de venda: mercat municipal (32,3%), la botiga de barri o especialitzada (31,9%) i el supermercat/hipermercat (31,6%). En el cas del peix, la peixateria tradicional és l'establiment més valorat pels consumidors, però el **65%** dels consumidors prefereixen fer la compra de peix al supermercat.
- El **56,5%** de les persones enquestades a l'Òmnibus 2021 afirmaven que intenten reduir el consum de carn i, a més, un **6,1%** diuen ser vegetarianes o veganes (percentatge que augmenta de manera destacada en menors de 35 anys i en dones)
- A Barcelona en els darrers anys s'ha incrementat el sedentarisme a causa de canvis en els tipus de treball i d'oci i, d'altra banda, s'ha reduït el consum de fruites, verdures i cereals mentre augmenta el consum d'aliments processats i rics en greixos saturats, sucre i sal. S'ha constatat un excessiu consum de refrescos (principalment en adolescents, un 86%) i un extremadament elevat incompliment de la recomanació sobre consum diari de fruites i verdures en totes les edats (91,5% dels infants de 3-4 anys, el 77% dels infants de 8-9 anys i el 93,4% d'adolescents fan un consum inferior a 5 peces de fruita i/o verdures al dia). També s'ha detectat un gradient progressiu en funció de l'edat en l'ús d'establiments de menjar ràpid. Els adolescents són els que més consumeixen menjar ràpid (entre el 30 i 40% ho fa regularment)
- De cada 10 persones ateses a l'Hospital Clínic de Barcelona per trastorns de la conducta alimentària, 9 en són dones (Hospital Clínic Barcelona, 2019).
- Segons l'Agència de Salut Pública de Barcelona, hi ha un excessiu consum de carn en infants i adolescents. Només el **20%** dels infants compleixen les recomanacions institucionals envers el consum de carn. El consum de carn a Catalunya se situa en **47,7 kg** per persona i any, un **66,4%** per sobre del consum recomanat amb relació al que suposaria adoptar dietes de salut plenària, i reduir l'excessiva contribució de l'alimentació en l'emissió de gasos amb efecte hivernacle.
- El màrqueting alimentari que promou el consum de productes altament calòrics, poc nutritius i amb un preu assequible s'ha incrementat en els últims anys, especialment el dirigit a infants i adolescents.

Diagnosi del sistema alimentari de Barcelona

Aprofitament alimentari i impacte ambiental:

- El sistema alimentari és responsable d'entre el **21 i el 37%** de les emissions globals amb efecte d'hivernacle. El sistema agroalimentari de Barcelona té una petjada de carboni d'unes **2.527.983 tones/any**.
- A Europa, el transport que ocorre entre la producció i la venda d'aliments suposa al voltant del **6%** de totes les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle vinculades al producte alimentari.
- Pel que fa al malbaratament a Catalunya, l'any 2012 es va calcular —a partir de la matèria orgànica dels residus municipals, i, per tant, sense comptar amb les pèrdues en l'àmbit de producció ni distribució— que aquest malbaratament alimentari de les famílies, comerç al detall i restaurants se situa en **262.000 tones/any**, uns **34,9kg** per persona/any (equivalents a un 7% dels productes adquirits), xifra que representa uns costos de **112€** per persona i any.
- El **58%** del malbaratament alimentari a Catalunya es produeix en l'àmbit domèstic, el **16%** es dona per part de supermercats, mentre que el sector de la restauració és responsable del **12%**. Al sector del comerç se li atribueix el **9%** del malbaratament, els serveis de càtering i restauració públics representen un **4%**, mentre que la contribució dels mercats municipals és només de l'**1%**.
- El **89%** dels veïns i veïnes de Barcelona es declaren molt o bastant preocupats per la crisi climàtica; el **80%** considera que el pot afectar en la seva quotidianitat; un **84%** està disposat a adoptar canvis i comprar productes alimentaris de proximitat per contribuir a reduir els seus impactes negatius i, finalment, un **65%** és favorable a reduir el consum de carn.

Educació i cultura alimentària:

- L'associació [Slow Food](#) edita una guia d'establiments de Barcelona "Slow Food", la qual recull més de **100** restaurants que vinculen la cultura gastronòmica local amb la sostenibilitat. Així mateix, a la ciutat hi ha l'associació [Barcelona Restaurants Sostenibles](#), la qual es dedica a capacitar, sensibilitzar i formar el sector de la restauració en aspectes vinculats a la sostenibilitat.
- Totes les **102** escoles bressol municipals de la ciutat tenen cuina pròpia on s'elaboren diàriament menús basats en la dieta mediterrània amb aliments principalment ecològics, de proximitat i que tenen en compte necessitats específiques (intoleràncies i al·lèrgies, així com dieta vegetariana). A les escoles bressol no es consumeix carn de porc ni derivats, ni tampoc peixos com la perca o l'halibut.

Diagnosi del sistema alimentari de Barcelona

- **Tres quartes parts** dels centres d'ensenyament públics disposen de servei de menjador i la majoria, de cuina pròpia. 58 establiments gestors de menjadors han rebut el vistiplau de l'Agència de Salut Pública de Barcelona per aplicar les recomanacions d'una alimentació amb més fruita i proteïnes vegetals. El 50,5% dels centres educatius a Barcelona no ofereix cap aliment proteic vegetal com a segon plat.
- Barcelona i el seu àmbit metropolità té centres de recerca de reconegut prestigi lligats a l'agricultura i l'alimentació.

Altres informes d'interès per al procés recullen les següents dades:.

Sistema alimentari a nivell global:

Tot i que l'Estratègia se centra en la ciutat de Barcelona, és també rellevant poder fer valdre algunes dades relatives al sistema alimentari a nivell global.

- **10** comercialitzadores d'aliments gestionen el **90%** del transport mundial, **10** empreses són responsables del **90%** de la transformació d'aliments i el **30%** de les vendes (distribució) estan controlades per deu corporacions (Moragues-Faus, 2020).
- Al voltant de **3.000** milions de persones pateixen problemes de malnutrició, de les quals més de **820** milions passen fam, una xifra que va en augment (Moragues-Faus, 2020).
- L'**11%** de la població europea (49 milions de persones) no es pot permetre accedir a un àpat de qualitat cada dos dies i un **20%** de la població es troba en risc de pobresa o d'exclusió social (V.V.A.A., 2021; Food environments & EU Food Policy).
- Les vendes de productes ultraprocessats han augmentat un **43,7%** a escala global en tretze anys (Moragues-Faus, 2020).
- Es calcula que el **70%** de tota l'aigua que s'extreu d'aqüífers, rius i llacs s'utilitza en l'agricultura, en moltes ocasions sobreexplotant aquests recursos (Moragues-Faus, 2020).
- El **33,1%** de les pesqueries de tot el món estan explotades per sobre dels seus nivells sostenibles (aquesta xifra ascendeix a més del **62%** a la Mediterrània, el mar més sobreexplotat del món) i més del **55%** de l'àrea que ocupen els oceans està explotada per la pesca industrial (Moragues-Faus, 2020).
- La ramaderia a escala global produeix un **14,5%** de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (Moragues-Faus, 2020).
- Rebutgem al voltant d'una tercera part dels aliments produïts per al consum humà, aproximadament **1.300** milions de tones a l'any, l'equivalent a la producció del **28%** de la terra conreada al món (Moragues-Faus, 2020).

Diagnosi del sistema alimentari de Barcelona

- Més de **1.300** milions de tones de menjar es perden pel camí des del camp fins als nostres plats, representant un malbaratament **d'entre el 25 i el 30%** que és responsable **d'entre el 8 i el 10%** de totes les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle generades pels humans (Moragues-Faus, 2020).

b. Reptes del sistema alimentari de la ciutat

El sistema alimentari se situa al bell mig dels grans reptes als quals ha de fer front el món en l'actualitat. El sistema alimentari connecta molts territoris, sectors i actors; són precisament aquestes interaccions les que ens han de permetre avançar cap a una alimentació més justa, sostenible i sana per a les persones, el planeta i els territoris.

La transformació de la nostra alimentació no només pretén fomentar canvis individuals en la dieta, sinó propiciar les condicions en els diferents sectors (econòmic, sanitari, ambiental, social, polític i cultural), activitats (producció, transformació, logística i distribució, restauració col·lectiva, venda, consum, aprofitament i eliminació) i nivells d'actuació (individual, comunitari, local, regional, nacional i internacional) que permetin transformar aquest sistema complex sense abandonar ningú pel camí. És important entendre i aprofitar les interconnexions entre els diferents sectors, activitats i actors per crear una alimentació saludable i sostenible, així com reconèixer les singularitats i interdependències entre territoris.

És crucial teixir aliances entre diversos agents socials, garantir la participació efectiva de diferents col·lectius en la línia que les persones tinguin la capacitat de decidir sobre el seu propi sistema alimentari, amb especial atenció a aquells més vulnerabilitzats i invisibilitzats, i identificar palanques de canvi i posar en marxa accions singulars i efectives.

A continuació es mostren els **principals reptes del sistema alimentari**, identificats a través de les diferents diagnosi analitzades així com les aportacions rebudes a través del procés d'elaboració de l'EASSB2030.

Cal tenir en compte que en aquest apartat es mostren totes les situacions i característiques del sistema alimentari que s'identifiquen com a problemàtiques i on es considera necessari generar un canvi, mentre que posteriorment es reflecteix, d'entre tots els reptes que es podrien abordar, una llista de possibles objectius concrets, factibles (en relació amb els recursos i capacitats) i acotats en el temps (tenint com a horitzó l'any 2030) que es podrien desenvolupar mitjançant l'EASSB2030.

Diagnosi del sistema alimentari de Barcelona

Necessitat d'impuls de l'alimentació saludable: tot i identificar certs canvis de tendència, a Barcelona s'ha incrementat el consum d'aliments processats i rics en greixos saturats, sucre i sal i se segueix constatant un excessiu consum de carn, begudes ensucrades i menjar ràpid i, tot i les recomanacions de l'Agència de Salut Pública de Barcelona, un 90% dels centres d'ensenyament públics encara no ofereixen setmanalment cap proteic vegetal com a segon plat. També s'identifica un increment del màrqueting alimentari que promou el consum de productes altament calòrics, poc nutritius i amb un preu assequible (especialment dirigit a infants i adolescents).

Accés desigual a l'alimentació saludable i sostenible: a Barcelona segueix existint població que no pot accedir a aliments suficients en qualitat i quantitat per un desenvolupament normal de la seva vida, és a dir, pateix inseguretats alimentària. També existeix població amb obesitat infantil (especialment en els barris més desfavorits), la distribució territorial del comerç alimentari evidencia diferències en volum, diversitat i tipologies d'aliments i durant la crisi sanitària de la covid-19 ha augmentat el nombre de persones sense accés a una alimentació saludable i sostenible.

Impactes ambientals negatius i excessives pèrdues i malbaratament alimentari: s'identifica un excés en les emissions amb efecte hivernacle i la petjada de carboni del sistema alimentari a la ciutat, uns excessius nivells de pèrdues i malbaratament, així com de generació de residus i d'ús de plàstics d'un sol ús, i una manca de prioritització dels models productius i de consum que permetrien combatre la crisi climàtica i ecològica.

Baix consum d'aliments de proximitat i ecològics i necessitat d'increment de la producció ecològica catalana: la majoria del consum alimentari hortofructícola i de peix a Catalunya prové de l'estat espanyol, essent una part petita la que és d'origen català. Un 22,1% de la superfície agrícola catalana es fa en producció ecològica (14,8% són pastures i 7,3% són cultius de secà i regadiu).

Manca d'informació clara, rigorosa i consensuada que faciliti la presa de consciència per part de la ciutadania: no s'identifica una consciència ciutadana generalitzada sobre la necessitat de transformació del sistema alimentari i algunes de les causes són la manca d'eines consensuades entre els diversos agents per distingir la desinformació de la informació contrastada i la manca de protagonisme de l'alimentació saludable i sostenible en l'àmbit educatiu.

Concentració de poder dins del sistema alimentari: el sector de la distribució i la comercialització alimentària a Espanya, Catalunya i, consegüentment, en l'entorn metropolità està cada cop més concentrat en actors de mida creixent en termes de quota de mercat, tot i l'encara significatiu pes del petit comerç de proximitat a la ciutat en relació amb altres ciutats.

Diagnosi del sistema alimentari de Barcelona

També s'identifiquen dinàmiques de concentració i de desigualtat al llarg de la cadena alimentària. Aquestes desigualtats es manifesten de diferents formes, entre les quals s'inclou l'existència de treballs precaris en la cadena agroalimentària o la manca de preus justos tant per a persones productores com per a consumidores, dificultant la supervivència de la pagesia i l'accés universal a aliments sostenibles.

Desigualtats de gènere: La inseguretat alimentària afecta majoritàriament a dones. A més, les desigualtats entre homes i dones es reflecteixen en els treballs productius del sistema agroalimentari (registre al cens agrari, bretxa salarial, reconeixement i visibilitat, etc). També, segueixen essent les dones les que, majoritàriament, es fan càrrec dels treballs reproductius vinculats amb l'alimentació. Inclús, la mateixa relació amb el menjar té un fort component de gènere en tant que els cànons culturals de bellesa dominants exerceixen una major pressió normativa sobre els cossos de les dones i això pot tenir conseqüències perjudicials per a les mateixes dones i influir de forma negativa en els seus comportaments i en la seva pròpia autopercepció.

Capacitat productiva decreixent i insuficient: s'identifica una inexistència de sòl agrari a la ciutat, una pèrdua de sòl agrari a l'àrea metropolitana, una davallada i dificultats de relleu generacional en l'àmbit de la pesca i de la producció agroramadera, en conseqüència, una limitada capacitat productiva de la regió metropolitana per alimentar a la seva població.

Poca resiliència regional davant crisis que impacten les cadenes de distribució globals d'aliments: En l'actual context d'emergència climàtica, de crisi sanitària i de guerra a Ucraïna, on poden sorgir situacions de disrupció global que impactin les cadenes globalitzades de distribució d'aliments, cal també construir un sistema alimentari amb un teixit productiu viu al territori que pugui ajudar a sobreposar-se als impactes de manera proactiva i reduir les vulnerabilitats alimentàries d'una manera que garanteixi en tot moment el subministrament suficient d'aliments per a totes les persones.

Dificultats de coordinació entre els diversos agents: la manca d'espais i dinàmiques de col·laboració regulars, la diversitat d'interessos i les diferències competencials entre les administracions públiques de diversos nivells (les quals evidencien les limitacions competencials de les ciutats en l'àmbit alimentari) dificulten una coordinació a diferents escales que tingui en compte les interdependències (tant territorials com de tipus i nivell d'agents) i que permeti desenvolupar iniciatives agroalimentàries amb visió integral. Aquesta dificultat de coordinació també és conseqüència de marcs legals rígids i enfocats de dalt a baix.

Aquests no són reptes aïllats i singulars de la ciutat de Barcelona, sinó que són els reptes que afronten la gran majoria de les ciutats en relació amb el sistema alimentari.

Procés d'elaboració de l'EASSB2030

Procés d'elaboració de l'EASSB2030

a. Objectius del procés

L'EASSB2030 vol esdevenir un full de ruta compartit a seguir en els 8 anys vinents sobre les polítiques alimentàries de la ciutat. Aquesta estratègia pretén fixar uns grans objectius de ciutat consensuats amb els agents més representatius de l'anomenada quintuple hèlix alimentària i dels diversos sectors i fases de la cadena alimentària.

Així, **els principals objectius del procés** han estat:

- Fixar una visió compartida i grans objectius de ciutat, alineats amb Objectius de Desenvolupament Sostenible i els compromisos internacionals.
- Treballar per a construir visions compartides amb una àmplia representació dels agents que conformen la quintuple hèlix alimentària i els diversos sectors i fases de la cadena alimentària i que tenen el compromís de treballar cap a la transformació del sistema alimentari.
- Generar un compromís de tots els agents en la consecució d'aquests objectius comuns.
- Establir propostes, projectes i línies de treball específiques.
- Impulsar un espai de governança, coordinació i treball compartit de la implementació de l'estratègia.

L'EASSB2030 vol ser una **estratègia de ciutat**, és a dir, una estratègia elaborada per agents del sistema alimentari que treballen per una transició cap a un sistema alimentari sostenible. Alhora, vol ser una **estratègia transformadora**, implicant als diversos agents que volen contribuir a la transformació del sistema alimentari.

Per transformar el sistema alimentari és necessari comptar amb agents que conformin els diferents àmbits de la quintuple hèlix:

- Les administracions públiques
- El sector privat
- El món acadèmic i de la recerca
- La ciutadania i les seves organitzacions
- Els mitjans de comunicació

Procés d'elaboració de l'EASSB2030

Finalment, l'elaboració de l'EASSB2030 s'emmiralla en un conjunt d'estratègies alimentàries considerades referents pel seu enfocament de ciutat, pels processos seguits i/o pels resultats obtinguts:

- [Estratègia Agroalimentària València 2025](#): presentada el 2018 i elaborada per la regidoria d'agricultura, horta i pobles de València, de l'Ajuntament de València.
- [Estrategia de Alimentación Sostenible y Saludable de Zaragoza](#): presentada el maig de 2019 i elaborada per l'Ajuntament de Zaragoza.
- [Stratégie alimentaire de Bordeaux Métropole](#): presentada al setembre de 2020 i elaborada pel Conseil Consultatif de Gouvernance Alimentaire Durable – CCGAD de Bordeaux Métropole.
- [Stratégie alimentaire Métropolitaine du Territoire Lyonnais](#): presentada el 2021 i elaborada per la Métropole de Lyon.
- [A One City Food Equality Strategy for Bristol 2022-2032](#): presentada el 2021 i elaborada per Bristol City Council i Feeding Bristol.
- [The London Food Strategy](#): presentada el 2018 i elaborada per la Greater London Authority i el London Food Board.
- [Brighton & Hove Food Partnership](#): es tracta d'una iniciativa no governamental iniciada per la ciutadania el 2003 i que compta amb la participació de l'Ajuntament de Brighton & Hove.
- [Paris Strategy for Sustainable Food](#): presentada el 2018, estableix l'estratègia alimentària per la regió. Ha estat impulsada pel Mairie de Paris.

b. Fases del procés

El procés d'elaboració de l'Estratègia s'ha estructurat en 4 fases:

- Fase 1: Diagnosi, visió compartida i reptes (desembre 2021 - febrer 2022)
 - Diagnosi del sistema alimentari
 - Definició de la visió compartida de l'alimentació i el sistema alimentari a Barcelona l'any 2030
 - Identificació de reptes del sistema alimentari
- Fase 2: Objectius estratègics (març - abril 2022)
 - Identificació de possibles objectius estratègics que permetin abordar els reptes
 - Priorització i primera concreció dels objectius estratègics

Procés d'elaboració de l'EASSB2030

- Fase 3: Concreció d'objectius estratègics i marc d'implementació (maig - juliol 2022)
 - Concreció de línies de treball, propostes d'actuacions, agents clau, alertes i projectes d'exemple de cada objectiu
 - Definició del marc d'implementació de l'Estratègia
- Fase 4: Finalització de la redacció de l'Estratègia (agost - octubre 2022)

Per garantir la implicació dels diversos agents de la quintuple hèlix alimentària i dels diversos sectors i fases de la cadena que volen contribuir a la transformació del sistema alimentari, s'han utilitzat 8 espais de participació.

La composició d'aquests espais s'ha determinat tenint en compte els següents **elements de partida**:

- **Enfocament en alimentació saludable i sostenible:** agents que comparteixen i prenen com a punt de partida els valors reflectits al llarg d'aquest document i que tenen un compromís amb l'alimentació saludable i sostenible i la transformació del sistema alimentari.
- **Enfocament sistèmic:** agents diversos en termes de quintuple hèlix, de sectors (tant d'activitat com d'àmbits d'impacte) i de fases del sistema alimentari i que entenen l'enfocament sistèmic com a essencial per trobar solucions efectives a crisis interrelacionades.
- **Enfocament de ciutat:** agents que tenen la voluntat de crear espais deliberatius i de coproducció de coneixement que vagin més enllà dels interessos particulars i de la negociació d'aquests, generant així una EASSB2030 de ciutat que permeti aprendre i establir ponts i sinergies.
- **Enfocament en drets humans:** agents que reconeixen l'existència de diferents relacions de poder, recursos i capacitats dins del sistema alimentari i que vetllen per un enfocament inspirat en els drets humans, on es diferencien els agents que són titulars de drets (les persones i grups socials) d'aquells que tenen l'obligació de garantir-los o respectar-los.
- **Enfocament a la construcció col·lectiva partint des de la base existent:** fent valdre els coneixements i experiències dels agents amb una destacada trajectòria en alimentació saludable i sostenible dins de la ciutat.

Procés d'elaboració de l'EASSB2030

- **Enfocament en sumar noves veus:** oferint l'oportunitat de participació a grups socials i demandes que no estan sent cobertes per part del sistema alimentari per tal de sumar noves veus a la transformació.

Concretament, els **criteris de selecció** han sigut els següents:

- Expertesa i coneixement d'un sector (d'activitat o àmbit d'impacte) i/o una fase de la cadena.
- Expertesa, coneixement i compromís en termes d'alimentació saludable i sostenible.
- Representativitat (capacitat de representació de col·lectius fortament impactats pel sistema alimentari dominant).
- Potencial amplificador (capacitat de ser un agent ambaixador i que permeti amplificar el procés i els seus resultats).
- Vinculació o pertinença a col·lectius afectats.

c. Espais de participació

A continuació s'indiquen la composició i les funcions de cadascun d'aquests 8 espais.

Equip tècnic i secretaria tècnica:

- Format per l'equip de la secretaria tècnica contractat específicament per aquest procés, el qual es coordina amb l'equip tècnic de l'Ajuntament i el Pla Estratègic Metropolità de Barcelona (PEMB), referent per aquest procés.
- Ha estat l'espai de coordinació i execució de les tasques tècniques de tot el procés i de vetlla pel correcte funcionament de la resta d'espais de participació.
- Ha realitzat reunions quinzenals al llarg del procés.

Grup Tècnic:

- Format per 13 persones especialitzades en sistemes alimentaris sostenibles que formen part de la quintuple hèlix alimentària i dels diversos sectors i fases de la cadena.
- Ha estat l'espai encarregat de treballar i dotar de contingut tècnic especialitzat els documents que s'elaboren en el marc del procés per facilitar-ne l'execució.

Procés d'elaboració de l'EASSB2030

- S'han realitzat 2 reunions al llarg del procés.
 - 2 de novembre de 2021, de 12h a 14h, virtual, 11 persones participants.
 - 11 de gener de 2022, de 10h a 11h, virtual, 6 persones participants
- Les persones que han conformat aquest espai també han participat en els Plenaris de ciutat de l'alimentació saludable i sostenible.

Plenaris de ciutat de l'alimentació saludable i sostenible:

- Hi han participat unes 100 organitzacions de perfils diversos de la quintuple hèlix alimentària i dels diversos sectors i fases de la cadena, que han estat proposades per l'Equip tècnic, el Grup tècnic i el Consell Assessor.
- Com a principal espai de debat i consens del procés, han aportat valor, experiències i coneixements i s'hi han pres decisions en relació amb l'EASSB2030.
- S'han dut a terme 3 plenaris al llarg del procés
 - Primer plenari de ciutat d'alimentació saludable i sostenible, 19 de gener de 2022, de 10h a 13h, Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona, 73 persones participants
 - Segon plenari de ciutat d'alimentació saludable i sostenible, 15 de març de 2022, de 9.30h a 14.30h, Espai Bota del Recinte Fabra i Coats, 52 persones participants
 - Tercer plenari de ciutat d'alimentació saludable i sostenible, 6 de juliol de 2022, de 10h a 13h, al Centre Cívic Can Felipa, 40 persones participants.

Trobades temàtiques o sectorials:

- Formades per organitzacions de perfils diversos de la quintuple hèlix alimentària i dels diversos sectors i fases de la cadena, proposades per l'Equip tècnic, el Grup tècnic i el Consell Assessor.
- Aporten valor, experiències i coneixements sobre temàtiques o sectors específics.

Procés d'elaboració de l'EASSB2030

- Algunes de les sessions han permès aprofundir en temàtiques i sectors que requereixin un espai ad hoc, altres han ofert l'oportunitat de participació en grups socials i demandes que no estan sent cobertes per part del sistema alimentari, i altres han permès sumar les veus de sectors clau que, tot i no estar encara immersos en l'agenda de l'alimentació saludable i sostenible, tenen la voluntat de fer-ho.
- Les Trobades temàtiques o sectorials que s'han realitzat són les següents:
 - La ciutat com aliada de la petita i mitjana pagesia i el paper de la pagesia com a vector de lluita contra la crisi ecològica i climàtica, 12 de maig de 2022, de 16h a 18h, Aula 6 d'InnoBA (Barcelona Activa), 12 persones participants.
 - El paper de la distribució i del comerç de proximitat en la transformació cap a un sistema alimentari sostenible, 17 de maig de 2022, de 10h a 12h, a la Sala Biosfera a l'Ateneu Harmonia, 9 persones participants.
 - El món educatiu i els menjadors, vectors per a la transformació alimentària, 12 de maig de 2022, de 16h a 18h, a l'Aula 6 d'InnoBA (Barcelona Activa), 16 persones participants.
 - Els reptes de la salut en la transformació alimentària: canviar les dietes per canviar el món, 10 de maig de 2022, de 10h a 12h a l'Aula 4 del Centre Cívic Urgell, 12 persones participants.
 - La desigualtat alimentària i l'alimentació sostenible: reptes i palanques de canvi, 17 de maig de 2022, de 10h a 12h, a l'Aula 4 del Centre Cívic Urgell, 22 persones participants.
 - La reducció del malbaratament i dels residus: un repte compartit, 10 de maig de 2022, de 9.30h a 11.30h, a la Sala Emprèn de Barcelona Activa, 10 persones participants.
 - Cultura, gastronomia i restauració, 10 de maig de 2022, de 10h a 12h, al Centre Cívic Urgell, 8 persones participants.
 - Com promoure el consum de productes ecològics? Els reptes del sector eco, 17 de maig de 2022, de 10h a 12h, al Centre Cívic Urgell, 10 persones participants.

Procés d'elaboració de l'EASSB2030

Sessió interna amb les àrees de l'Ajuntament:

- Formada per persones tècniques i polítiques de diverses àrees de l'Ajuntament de Barcelona vinculades amb l'alimentació.
- S'encarrega d'aportar valor, experiències i coneixements i de facilitar la implicació de les diverses àrees de forma transversal tant durant el procés d'elaboració de l'EASSB2030 com en la seva posterior implementació.
- S'ha realitzat 1 sessió específica amb responsables polítics de les àrees més implicades al llarg del procés.
- Les persones tècniques de les àrees implicades també han participat en els Plenaris de ciutat de l'alimentació saludable i sostenible.

Sessió d'intercanvi amb altres organismes supramunicipals:

- Està formada per persones tècniques de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, de les Diputacions de Barcelona, Lleida, Girona i Tarragona, de la Generalitat de Catalunya i del Pla Estratègic Metropolità de Barcelona.
- S'encarrega d'aportar valor, experiències i coneixements i de facilitar l'articulació supramunicipal tant durant el procés d'elaboració de l'EASSB2030 com en la seva posterior implementació.
- S'ha realitzat 1 sessió al llarg del procés:
 - 20 de juny de 2022, de 12.30h a 13.30h, virtual, 14 persones participants

Procés participatiu amb la ciutadania:

- Hi ha pogut participar tota la ciutadania.
- Ha estat un espai per a l'aportació d'opinions i propostes sobre els aspectes consensuats prèviament a la resta d'espais existents.

Procés d'elaboració de l'EASSB2030

- Les aportacions s'han dut a terme mitjançant sessions presencials (6 sessions obertes amb 50 persones participants) i la plataforma [Decidim.Barcelona](#), a través de la qual les persones han pogut, o bé, contestar una enquesta (805 persones han respost l'enquesta) o bé realitzar aportacions als objectius de l'EASSB2030 en format debat (29 aportacions de 19 usuaris diferents).
- Les sessions participatives que s'han realitzat han estat les següents:
 - Alimentació en la infància i l'adolescència: de quina forma es pot garantir una alimentació saludable i sostenible en la infància i l'adolescència, 24 de maig de 2022, de 17.30h a 19h, a l'Aula 6 d'InnoBA (Barcelona Activa), 5 persones participants.
 - Fem créixer l'agricultura urbana a la ciutat, 31 de maig de 2022, de 17.30h a 19h, a l'Aula Ambiental Bosc Turull, 12 persones participants.
 - Justícia alimentària global, 1 de juny de 2022, de 17.30h a 19h, a l'Aula 2 d'InnoBA (Barcelona Activa), 9 persones participants.
 - L'alimentació enfront de la crisi climàtica i ecològica, 2 de juny de 2022, de 17h a 19h, al Casal de Barri Pou de la Figuera, 15 persones participants.
 - Al·lèrgies i intoleràncies alimentàries: com donar-hi resposta des de la perspectiva de les persones afectades?, 8 de juny de 2022, de 17.30h a 19h, al Centre Cívic Urgell, 2 persones participants.
 - Diversitats alimentàries: com s'articula l'alimentació saludable i sostenible amb la diversitat cultural de la ciutat?, 8 de juny de 2022, de 17.30h a 19h, a l'Aula polivalent InnoBA (Barcelona Activa), 7 persones participants.

Procés d'elaboració de l'EASSB2030

d. Resum de les dades de participació

- Un total de **1017 persones** han participat en el procés d'elaboració de l'EASSB2030 (de **les quals un 76,9% han sigut dones**), en el període comprès entre novembre de 2021 i juliol de 2022.
- S'han organitzat **23 sessions de treball** en les que han participat **198 persones** i **112 organitzacions vinculades al sistema alimentari**.
- Destaca la participació en les sessions de treball al llarg del procés d'elaboració de **25 persones de l'àmbit de la pagesia** i **16 persones de l'àmbit de l'acadèmia i la investigació**
- La consulta ciutadana online va recollir **834 aportacions**.
- S'ha fet una reunió interadministrativa amb la participació de representants de la Generalitat, de l'AMB i de les 4 Diputacions provincials de Catalunya.

Visió compartida de l'alimentació i el sistema alimentari a Barcelona l'any 2030

Visió compartida de l'alimentació i el sistema alimentari a Barcelona l'any 2030

La visió compartida consisteix en l'imaginari de futur que comparteixen els diversos agents en relació amb la transformació del sistema alimentari de la ciutat per fer-lo més sostenible i respon a la pregunta "Com han de ser l'alimentació i el sistema alimentari a Barcelona l'any 2030?".

A continuació es presenta la visió compartida i addicionalment, es defineixen cadascun dels seus elements clau.

Visió compartida:

"Aspirem a tenir un sistema alimentari amb models de producció i consum més sostenibles. Un sistema alimentari transparent, participatiu, resilient, segur, amb relacions justes i equitatives, inspirat en l'agroecologia, que faci front a l'emergència climàtica i la crisi d'extinció, i que previngui les pèrdues i el malbaratament alimentaris.

Volem que tothom tingui accés a aliments saludables, ecològics, de temporada, de proximitat, de pesca sostenible, que garanteixin el benestar animal i que es distribueixin prioritàriament en cadenes més curtes, justes i equilibrades. Desitgem que els aliments siguin saborosos, que celebrin la vida i la diversitat de cultures i cossos, i que ens connectin amb les altres persones. També ens agradaria que el sistema alimentari pugui incloure unes persones consumidores conscients i empoderades.."

Sostenible: l'alimentació saludable i sostenible consisteix a alimentar tota la població d'una manera que beneficiï les persones, els territoris i el planeta. Pel que fa a les persones, implica garantir que totes tinguin accés a la informació, formació i recursos necessaris per produir, preparar, comprar i gaudir d'aliments segurs, saludables, de qualitat i saborosos que permetin portar una vida plena. Pel que fa als territoris, l'alimentació saludable i sostenible promou economies locals diversificades i pròsperes que distribueixen els beneficis equitativament i són capaces de respondre a les adversitats. Finalment, pel que fa al planeta, implica que els aliments es produeixen, transformen, distribueixen, venen, compren i eliminen de manera que conserven i regeneren els recursos limitats i els ecosistemes.

Visió compartida de l'alimentació i el sistema alimentari a Barcelona l'any 2030

Agroecològic: l'agroecologia es defineix com una disciplina científica, un conjunt de pràctiques agrícoles i un moviment social que promou un model de producció basada en pràctiques ecològiques, circulars i regeneratives, treballa amb coneixements tradicionals i científics i incorpora un projecte amb una visió sociopolítica de transformació integral dels sistemes alimentaris. Es basa en processos de producció ecològica que busquen imitar el funcionament de la mateixa natura sense comprometre'n la seva integritat ni la seva disponibilitat en el futur, així com la conservació de la biodiversitat i dels ecosistemes, la prohibició (o restricció) d'ús d'inputs químics de síntesi (pesticides, fertilitzants o antibiòtics), la prohibició d'ús de transgènics, o la incorporació de garanties de benestar animal. L'agroecologia va més enllà de la producció ecològica: la inclou, tant en les pràctiques agrícoles, com les ramaderes i agropecuàries, però també es preocupa per qüestions socials i econòmiques, com les condicions de treball i la necessitat de transformar els mercats perquè incorporin principis d'igualtat, justícia, cooperació, ètica de la cura i producció i consum responsables.

Transparent i participatiu: la participació es defineix com la capacitat d'incorporació i reconeixement d'un agent dins d'un determinat sistema o comunitat mitjançant la disposició d'informació, veu i/o vot. La transparència consisteix en la posada a disposició, com a exercici de diàleg constant, de la informació necessària perquè tots els agents puguin participar de forma activa i garantir i controlar el rendiment de comptes de les actuacions realitzades per aquests. El sistema alimentari ha de promoure la participació dels diversos agents i, per aconseguir-ho, cal que comparteixi informació transparent per generar confiança global i credibilitat en les actuacions i esdevenir un exemple d'integritat i honestat.

Resilient: La resiliència és la capacitat de preparar-se, suportar, adaptar-se i recuperar-se d'una disrupció important. Un sistema alimentari resilient és capaç de suportar, adaptar-se i recuperar-se de potencials disrupcions d'una manera que garanteixi en tot moment el subministrament suficient d'aliments per a totes les persones. Així, cal promoure un model de resiliència que treballi per construir una ciutat amb més capacitat d'afrontar els reptes actuals i de futur, reduir les vulnerabilitats i sobreposar-se als impactes de manera proactiva, amb la finalitat de garantir l'alimentació saludable i sostenible de tota la població.

Visió compartida de l'alimentació i el sistema alimentari a Barcelona l'any 2030

Segur: Un aliment segur o innoeu està lliure de contaminació per bacteris, virus, paràsits, substàncies químiques o agents físics externs.

Amb relacions justes i equitatives: l'establiment de relacions justes i equitatives implica reconèixer l'existència de diferents relacions de poder, recursos i capacitats dins del sistema alimentari i vetllar per un enfocament inspirat en els drets humans, on es diferencien els agents que són titulars de drets (les persones i grups socials) d'aquells que tenen l'obligació de garantir-los o respectar-los. Cal reduir la concentració de poder, anant més enllà dels interessos particulars i de la negociació dels mateixos per tal de garantir la justícia i l'equitat entre els diversos agents en termes de quintuple hèlix, de sectors i de fases de la cadena alimentària i entre els contextos rurals i urbans, així com entre el Nord i el Sud global. Finalment, aquest concepte també aplica a les condicions de treball del sistema alimentari, és a dir, implica contribuir a la generació de llocs de treball inclusius i amb condicions dignes.

Que faci front a l'emergència climàtica i la crisi d'extinció: l'emergència climàtica fa referència a la urgent necessitat de fer canvis dràstics en les nostres societats per tal de reduir les emissions de gasos amb efecte hivernacle, assolir els reptes i compromisos establerts de forma global i adaptar-nos a les transformacions socio-ecològiques en curs i garantir les condicions d'habitabilitat al planeta. La crisi d'extinció sense precedents que estem vivint es basa en l'accelerada desaparició global d'espècies i hàbitats i amenaça la continuïtat de la vida al planeta, tal com la coneixem. La transformació del sistema alimentari dominant ha de situar en el centre aquestes problemàtiques globals per poder garantir les condicions materials d'existència a la biosfera.

Que previngui les pèrdues i el malbaratament alimentari: Un dels elements clau per fer front a aquesta emergència és la prevenció de les pèrdues (parts comestibles dels aliments que es queden a l'explotació d'origen, siguin reincorporades al sòl o utilitzades per a fer compostatge in situ) i el malbaratament alimentari (el qual engloba aquells aliments segurs i nutritius inicialment destinats al consum que són rebutjats al llarg de la cadena alimentària).

Visió compartida de l'alimentació i el sistema alimentari a Barcelona l'any 2030

Accessible: l'alimentació és un dels drets fonamentals de les persones segons el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals signat per l'estat espanyol i reconegut per Nacions Unides com inseparablement vinculat a la dignitat humana de les persones i indispensable per gaudir altres drets consagrats a la Declaració Universal de Drets Humans. El sistema alimentari ha de garantir, per tant, l'accés físic i econòmic a una alimentació digna, segura, saludable, sostenible i de qualitat. . Cal combatre la pobresa alimentària (definida com les carències, excessos o desequilibris de la ingesta d'energia i/o nutrients d'una persona que no permeten una alimentació suficient, segura i saludable) creant entorns alimentaris sostenibles i saludables. Els entorns alimentaris es poden entendre com l'oferta alimentària disponible per a les persones en el seu entorn pròxim i en la seva compra quotidiana, així com la qualitat nutricional, la seguretat, el preu, la conveniència, l'etiquetatge i la promoció dels aliments. Així, un entorn alimentari saludable i sostenible és el que crea les condicions que permeten i fomenten que les persones puguin accedir i tenir una alimentació que segueixi aquestes característiques.

Saludable: l'alimentació saludable és aquella que permet assolir i mantenir un funcionament òptim de l'organisme, conservar o restablir la salut, prevenir la malnutrició, disminuir el risc de patir malalties, assegurar la reproducció, la gestació i la lactància. Ha de ser satisfactòria, suficient, completa, equilibrada, harmònica, segura, adaptada al comensal i a l'entorn, sostenible i assequible.

Ecològica: L'alimentació ecològica és aquella en la que els aliments són conreats sense fertilitzants ni pesticides de síntesi química (com ara fungicides, insecticides o herbicides) i, per tant, no generen residus químics que s'acumulin als nostres cossos o ecosistemes. Estan produïts mitjançant pràctiques agràries i ramaderes que respecten l'entorn: adapten el maneig a les condicions d'un territori concret mantenint la biodiversitat conreada i no conreada, eviten la contaminació d'aigües i sòls, redueixen la seva dependència del petroli i tenen un impacte atmosfèric més reduït. A més, el preu que perceben els productors i productores ecològics per la venda dels seus cultius sol ser més alt i estable, la qual cosa els permet guanyar-se el sou de manera més digna.

De temporada: Els aliments de temporada són aquells que, en un determinat context territorial, s'adquireixen i es consumeixen al voltant del moment quan han sigut collits o que corresponen amb les etapes de pesca que ajuden al manteniment de les poblacions marines a llarg termini i, per tant, només estan disponibles, sense sotmetre'ls a processos artificials, al mercat durant un limitat període de temps en algun moment de l'any.

Visió compartida de l'alimentació i el sistema alimentari a Barcelona l'any 2030

De proximitat: Els aliments de proximitat són els procedents de la terra, la ramaderia o la pesca, o bé resultants d'un procés d'elaboració o transformació en una distància propera entre la producció i el consum (definint-se a vegades com a productes d'una regió i, d'altres, en els quals la distància entre el lloc on es produeixen i el lloc on es venen és d'un nombre determinat de quilòmetres). Addicionalment, el consum de producte de proximitat promou la sobirania alimentària i ajuda a regenerar la cultura alimentària de la zona.

Pesca sostenible: La pesca sostenible fa referència a les pràctiques de pesca on no se sobreexplota l'oceà, és a dir on l'extracció de peixos es fa amb unes quantitats i a un ritme que permet la regeneració de les poblacions de peixos així com el bon funcionament dels fràgils ecosistemes marins. Això permet garantir que les persones que depenen de la pesca puguin mantenir el seu mitjà de vida.

Amb benestar animal: El benestar animal fa referència a la qualitat de vida que ha tingut un animal durant el procés de producció dels aliments. Des d'una concepció holística, quan es parla de benestar no només es té en compte la salut i el benestar físic dels animals, sinó també el benestar psicològic i la possibilitat d'expressar el seu comportament propi de forma individualitzada. Actualment, el sistema de producció ecològica és el que garanteix uns nivells de benestar animal més elevats.

Distribuïda en cadenes més curtes, justes i equilibrades: El concepte de cadena fa referència al nombre d'intermediaris existents entre la producció i el consum i a les relacions entre ells. Es volen promoure cadenes més curtes, justes i equilibrades en les que hi ha menys intermediaris, creant circuits de comercialització amb relacions més equilibrades i en contextos més locals. Aquestes opcions de consum poden afavorir la viabilitat de la producció, especialment dels petits i mitjans agricultors locals i del petit comerç de proximitat, enfortint d'aquesta manera l'economia local i la cohesió social als barris, així com promovent la connexió de la ciutadania amb l'origen dels seus aliments.

Visió compartida de l'alimentació i el sistema alimentari a Barcelona l'any 2030

Aliments saborosos que celebrin la vida i la diversitat de cultures i cossos i que ens connectin amb les altres persones: l'alimentació és una part essencial de les diverses cultures que conviuen a Barcelona i també una font de gaudi important a tenir en compte, doncs vehicula molts dels nostres comportaments alimentaris i també és un element que uneix persones i les vincula amb tot el que són les celebracions ritualitzades, la comunitat i la gastronomia. Aquesta importància cultural i comunitària de l'alimentació ha de poder ser un vehicle per poder acollir, celebrar i visibilitzar tant la diversitat cultural que existeix a la nostra societat, com també la diversitat dels nostres cossos. Això, implica que en la promulgació d'una alimentació saludable no s'han d'estigmatitzar els cossos grassos, ni reforçar trastorns de la conducta alimentària, que estan sovint apuntalats pels estereotips de gènere.

Conscients i apoderades: el consum conscient és aquell que posa consciència a les decisions de consum tant en el seu impacte sobre un/a mateix/a com sobre la societat o els ecosistemes als quals afecta. Per això intenta accedir a informació per tal de conèixer les diverses opcions de les quals es disposa per satisfer una determinada necessitat. L'apoderament es defineix com el procés pel qual s'augmenta la capacitat i fortalesa de les persones, organitzacions i comunitats per impulsar canvis beneficiosos per a si mateixes, a través del consum i també com a ciutadans i ciutadanes amb drets i responsabilitats. La presa de consciència és un dels factors clau de l'apoderament i, en aquest sentit, hi juguen un paper molt rellevant la transparència de la informació per part del sistema alimentari (especificada anteriorment) i l'educació i sensibilització sobre l'alimentació saludable i sostenible.

Objectius estratègics de l'EASSB2030

Pla Estratègic
Metropolità
de Barcelona

Estratègia
d'Alimentació Sostenible
Barcelona
2030

Ajuntament de
Barcelona

Objectius estratègics de l'EASSB2030

Els objectius estratègics són els grans objectius que han de regir l'EASSB2030 i responen a la pregunta “Quin camí hem de seguir per assolir la visió compartida?”. Així, **han d'estar alineats amb la visió compartida** reflectida a l'apartat anterior i respondre parcialment als reptes identificats arran de la diagnosi del sistema alimentari de la ciutat de Barcelona.

Aquest llistat d'objectius ha estat treballat, validat i consensuat amb les persones participants en el procés d'elaboració de l'EASSB2030:

- **Objectiu 1. Incrementar la producció, venda i consum d'aliments de temporada, de proximitat, ecològics, de pesca sostenible i amb benestar animal i la distribució en cadenes més curtes, justes i equilibrades**
- **Objectiu 2. Protegir, recuperar i promoure espais d'agricultura urbana i periurbana**
- **Objectiu 3. Promoure l'alimentació saludable, sostenible i segura per totes les persones**
- **Objectiu 4. Incrementar la resiliència del sistema alimentari i garantir el dret a una alimentació saludable i sostenible**
- **Objectiu 5. Prevenir les pèrdues i el malbaratament alimentari**
- **Objectiu 6. Combatre l'emergència climàtica i la crisi d'extinció**
- **Objectiu 7. Promoure un canvi cultural i educatiu per a l'alimentació saludable i sostenible**
- **Objectiu 8. Fomentar relacions justes dins de la cadena alimentària**
- **Objectiu 9. Coordinar i mobilitzar els agents del sistema alimentari per dur a terme accions concretes i avaluables, vinculades a estratègies existents**

El recull de possibles actuacions que apareixen a continuació poden ser impulsades per una gran varietat d'agents de la ciutat i permeten implementar les línies de treball per assolir els diferents objectius.

A continuació es recullen les fitxes de concreció de cada un dels objectius de l'EASSB2030. Aquest total de 9 objectius de l'EASSB2030 estan dividits en un total de 54 línies de treball, recollint un total de 265 accions a assolir.

Objectius estratègics de l'EASSB2030

Les fitxes de concreció dels objectius volen donar resposta a les següents preguntes:

Per què és important aquest objectiu estratègic? Perquè dona resposta a alguns dels reptes que s'identifiquen a partir de la diagnosi realitzada, i les aportacions compartides en les diferents reunions, presentacions i sessions de treball durant el procés d'elaboració de l'EASSB2030.

Quines són les línies de treball? Responen a la pregunta de com assolir l'objectiu estratègic, és a dir, quins àmbits temàtics s'han de prioritzar i treballar, i quins instruments cal articular per poder donar forma a accions i projectes específics que ajudin a assolir aquest objectiu estratègic.

Objectius estratègics de l'EASSB2030

Quines propostes d'actuacions concretes a assolir ens poden permetre aplicar aquestes línies de treball? Llistat de possibles idees de projectes o accions concretes a assolir que podrien ser impulsades per qualsevol dels agents de la quintuple hèlix o bones pràctiques que es podrien replicar d'altres territoris.

Quins agents clau cal mobilitzar? Sense aspirar a fer un llistat exhaustiu, s'esmenten alguns dels agents que poden tenir un paper rellevant en l'assoliment d'aquest objectiu estratègic.

Quines alertes hem de considerar? Riscos i elements a tenir en compte per garantir que no ens desviem de l'objectiu i/o que cal tenir en compte per poder avançar en el seu assoliment.

Quins projectes ens serveixen d'exemple per concretar aquest objectiu? A tall d'exemple i sense aspirar a fer un llistat exhaustiu, s'esmenten alguns dels projectes que ja existeixen que poden contribuir a l'assoliment de l'objectiu. Se'ls ha dividit en dues categories: (1) projectes tractor i (2) altres projectes.

Línies de treball per objectiu

1 Incrementar la producció, venda i consum d'aliments de temporada, de proximitat i ecològics i de pesca sostenible i amb benestar animal i la distribució en cadenes més curtes, justes i equilibrades

1. Enfortir l'oferta d'alimentació de temporada, de proximitat, ecològica, de pesca sostenible i amb benestar animal, distribuïda en cadenes més curtes, justes i equilibrades, i connectar-la amb la demanda

2. Promoure la compra pública d'aliments de temporada, proximitat, ecològics, de pesca sostenible i amb benestar animal, distribuïts en cadenes més curtes, justes i equilibrades

3. Donar més visibilitat als aliments de temporada, de proximitat, ecològics, de pesca sostenible i de benestar animal, distribuïts en cadenes més curtes, justes i equilibrades

4. Avançar en normatives que afavoreixin el consum d'aliments de temporada, de proximitat, ecològics, de pesca sostenible i amb benestar animal, distribuïts en cadenes més curtes, justes i equilibrades

5. Promoure la creació i la consolidació de les empreses que promouen el consum d'aliments de temporada, proximitat, ecològics, de pesca sostenible i amb benestar animal, distribuïts en cadenes més curtes, justes i equilibrades

6. Investigar i fomentar la innovació sobre les iniciatives i les necessitats alimentàries de Barcelona i la seva àrea metropolitana

2 Protegir, recuperar i promoure espais d'agricultura urbana i periurbana

1. Expandir els espais d'agricultura urbana com a espais verds de sensibilització, experimentació, acció comunitària i salut

2. Donar visibilitat als espais d'agricultura urbana existents i difondre l'existència dels actuals

3. Promoure normatives que facilitin, impulsin i protegeixin l'activitat i els espais d'agricultura urbana i periurbana

4. Donar suport a la sostenibilitat dels projectes agrícoles i ramaders actuals a la regió metropolitana, així com a l'emprenedoria per a nous projectes

5. Impulsar el creixement i la consolidació d'iniciatives agràries periurbanes

6. Fomentar la recerca i la innovació en els espais d'agricultura urbana i periurbana

3 Promoure l'alimentació saludable, sostenible i segura per a totes les persones

1. Impulsar la vinculació entre la salut i l'alimentació saludable, sostenible i segura fent valer la figura de professionals dietistes/nutricionistes i de professionals de la salut pública

2. Promoure dietes saludables, sostenibles, segures i saboroses, i facilitar-ne el coneixement a la ciutadania

3. Avançar en normatives i iniciatives de senyalística que afavoreixin el consum d'aliments saludables i sostenibles i desincentivin la publicitat enganyosa i les fake news

4. Facilitar eines a la ciutadania i a les entitats involucrades en l'alimentació per facilitar una cuina saludable, sostenible i segura

4 Augmentar la resiliència del sistema alimentari i garantir el dret a una alimentació saludable i sostenible

1. Garantir entorns alimentaris sostenibles i saludables a tots els barris de la ciutat

2. Garantir l'accés a una alimentació saludable a les persones amb més vulnerabilitat

3. Transitar cap a un model de garantia alimentària més alineat amb l'alimentació saludable i sostenible

4. Garantir el subministrament d'aliments a termini curt i mitjà a causa de possibles interrupcions de subministrament

5. Promoure la vessant comunitària de l'alimentació per a l'impuls de l'alimentació saludable i sostenible

5 Prevenir les pèrdues i el malbaratament alimentaris

1. Fomentar la prevenció en origen de les pèrdues i el malbaratament alimentaris

2. Promoure models innovadors de canalització d'aliments que estiguin a punt de ser malbaratats.

3. Promoure la cultura de l'aprofitament alimentari

4. Contribuir a implantar les normatives que promouen l'avenç en la prevenció de les pèrdues i el malbaratament

5. Promoure models innovadors d'aprofitament alimentari

6. Mesurar, avaluar i fer seguiment de les pèrdues i el malbaratament alimentaris

Línies de treball per objectiu

6 Combatre l'emergència climàtica i la crisi d'extinció

1. Reduir el consum d'aliments que generen altes emissions
2. Promoure la transició energètica, les energies renovables i l'eficiència energètica del sector alimentari
3. Promoure la protecció dels recursos hídrics i l'eficiència en l'ús de l'aigua del sector alimentari
4. Protegir la biodiversitat, i promoure la conservació i recuperació del sòl i de l'àmbit marí
5. Millorar l'eficiència de la recollida de la secció orgànica
6. Reduir l'ús de plàstics i envasos d'un sol ús i promoure la reducció, la reutilització i els reciclatges dels envasos i els embalatges
7. Difondre un relat des del rigor científic que contribueixi a combatre l'emergència climàtica i la crisi d'extinció
8. Fomentar la recerca i la innovació en eines per combatre l'emergència climàtica i la crisi d'extinció

7 Promoure un canvi cultural i educatiu per a l'alimentació saludable i sostenible

1. Introduir l'alimentació saludable i sostenible de forma transversal en tots els espais educatius, tant reglats com no reglats
2. Incorporar l'alimentació saludable i sostenible en els espais de formació professionalitzadora
3. Promoure el paper clau de la gastronomia i la restauració en el foment de l'alimentació saludable i sostenible
4. Fer arribar el coneixement i el relat sobre alimentació saludable i sostenible a tota la ciutadania
5. Evitar l'estigma i la discriminació vers els cossos grassos que perpetui la normativitat, i abandonar els discursos individualistes i culpabilitzadors
6. Facilitar eines perquè tot el sistema alimentari visibilitzi, adopti i apliqui pràctiques alineades amb aquest relat comú
7. Generar coneixement sobre el sistema alimentari i els seus impactes

8 Fomentar relacions justes dins la cadena alimentària

1. Promoure la millora de les condicions laborals de les organitzacions i empreses que operen a la ciutat
2. Donar un valor just als aliments primaris i frescos i que el preu de compravenda s'ajusti a aquest valor
3. Fomentar el comerç just
4. Fomentar la desconcentració de poder del sistema alimentari
5. Donar visibilitat i suport a les organitzacions que ofereixen unes condicions laborals dignes i promouen relacions justes
6. Promoure una contractació i una compra pública responsables en l'Ajuntament de Barcelona que permetin fomentar unes relacions justes dins la cadena alimentària tant en el Nord com en el Sud global
7. Donar suport i infraestructures per vetllar i facilitar unes relacions laborals justes i dignes

9 Coordinar i mobilitzar els agents del sistema alimentari per dur a terme accions concretes i avaluable, vinculades a estratègies existents

1. Promoure una coordinació transversal i territorialitzada dins de les àrees de l'Ajuntament
2. Garantir la coordinació i l'alineació d'estratègies entre administracions públiques de diversos nivells
3. Promoure l'articulació internacional amb ciutats i altres agents per contribuir a la transformació del sistema alimentari
4. Promoure la participació i la implicació dels agents vinculats al sistema alimentari en espais d'intercanvi, coordinació i cocreació
5. Promoure actuacions que fomentin la generació de coneixement i eines i la gestió de dades del sistema alimentari

Objectiu 1

Incrementar la producció, venda i consum d'aliments de temporada, de proximitat, ecològics, de pesca sostenible i amb benestar animal, i la distribució en cadenes més curtes, justes i equilibrades

Per què és important aquest objectiu estratègic?

D'acord amb la diagnosi "[Com s'alimenta Barcelona?](#)" diferents estudis i diagnosis sobre el sistema alimentari indiquen que:

- La majoria del consum alimentari hortofructícola i de peix a Barcelona prové de fora de Catalunya.
- Un 22,1% de la superfície agrícola catalana es fa en producció ecològica (14,8% de pastures i 7,3% de cultius de secà i regadiu).
- Hi ha un limitat consum d'aliments de proximitat i ecològics tot i que el 73,5% de la ciutadania de Barcelona té en compte la proximitat en l'origen dels productes i el 58,3% té en compte si el producte és ecològic.
- S'identifica la necessitat de promoure un model de producció, distribució i consum que enforteixi l'economia i la pagesia locals, sigui més ecològic, promogui l'equilibri territorial i la sobirania alimentària, regeneri la cultura alimentària i la gastronomia local i fomenti la generació de vincles amb la ciutadania.

L'enquesta realitzada en el marc del procés participatiu de l'Estratègia (a la qual han respost 819 persones) indica que el 80,4% de les persones enquestades consideren que els hàbits relacionats amb l'Objectiu 1 són bastant o molt prioritaris per a la transformació del sistema alimentari.

Per altra banda, els resultats de l'enquesta mostren que les línies d'acció de l'objectiu 1 es troben entre les 8 prioritàries (respecte a un total de 16 línies proposades) en el 15% de les respostes.

* En aquesta pregunta, cada persona podia seleccionar 8 opcions: Es mostra la suma de les línies de cada objectiu tenint en compte que cada persona podia seleccionar més d'una línia d'acció.

Objectiu 1

Incrementar la producció, venda i consum d'aliments de temporada, de proximitat, ecològics, de pesca sostenible i amb benestar animal, i la distribució en cadenes més curtes, justes i equilibrades

Quines són les línies de treball? Quines propostes d'actuacions concretes ens poden permetre aplicar aquestes línies de treball?

1. Enfortir l'oferta d'alimentació de temporada, de proximitat i ecològics, de pesca sostenible i amb benestar animal, distribuïts en cadenes més curtes, justes i equilibrades, i connectar-la amb la demanda

- Contribuir a la consolidació del projecte Terra Pagesa
- Garantir la consolidació del projecte Biomarket i en general la venda de producte ecològic i/o de proximitat a Mercabarna
- Impulsar el projecte Comerços Verds als mercats municipals i a botigues de carrer del comerç de proximitat per incrementar l'oferta d'alimentació de temporada, de proximitat, ecològica, de pesca sostenible i amb benestar animal de cadenes més curtes.
- Impulsar i promoure a Mercabarna la venda de producte local per part de majoristes així com la venda i presència de petits i mitjans productors locals i cooperatives agràries
- Impulsar la presència de més paradistes de mercat municipal amb oferta d'alimentació ecològica, facilitant noves instal·lacions i promovent comercialment la presència d'aquest producte a les parades existents
- Crear un espai on connectar la gran distribució i les petites productores per generar sinergies i valor compartit
- Crear una taula de treball amb la gran distribució a Barcelona per avançar en l'alimentació saludable i sostenible
- Impulsar espais de producció, elaboració i comercialització compartits
- Promoure l'oferta de productes de temporada, de proximitat i ecològics en màquines de vending i espais de compra de conveniència
- Promoure la presència de productes de temporada, de proximitat i ecològics a la restauració de la ciutat

2. Promoure la compra pública d'aliments de temporada, proximitat, ecològics, de pesca sostenible i amb benestar animal, distribuïts en cadenes més curtes, justes i equilibrades

- Elaborar, aprovar i aprofitar les potencialitats de la nova instrucció de contractació i compra pública responsable de l'Ajuntament de Barcelona
- Promoure que els menjadors col·lectius de gestió pública (especialment els de centres educatius) continuïn incorporant criteris de sostenibilitat

Objectiu 1

Incrementar la producció, venda i consum d'aliments de temporada, de proximitat, ecològics, de pesca sostenible i amb benestar animal, i la distribució en cadenes més curtes, justes i equilibrades

- Fer incidència per l'elaboració d'una llei catalana de contractació i compra pública alimentària
- Incorporar criteris de sostenibilitat alimentària a subvencions i convenis de l'Ajuntament de Barcelona

3. Donar més visibilitat als aliments de temporada, de proximitat, ecològics, de pesca sostenible i de benestar animal, distribuïts en cadenes més curtes, justes i equilibrades

- Donar suport a instruments (segells, marques, campanyes...) que facilitin que les persones consumidores puguin triar productes locals.
- Impulsar un acord entre agents de la cadena alimentària per facilitar la informació al consumidor sobre l'origen del producte
- Donar suport a la iniciativa d'etiquetatge intel·ligent per impulsar els productes i empreses sostenibles.
- Realitzar campanyes de sensibilització sobre els beneficis de l'alimentació ecològica i la raó del seu preu.
- Elaborar productes audiovisuals mediàtics que permetin arribar a nous públics i que no només visibilitzin els beneficis d'aquest tipus de productes sinó també els impactes negatius de la resta de productes.
- Difondre coneixements, eines i receptes saboroses per promoure la cuina de temporada.
- Visibilitzar la diferència entre sistemes productius des de la perspectiva del benestar animal.

4. Avançar en normatives que afavoreixin l'alimentació de temporada, proximitat, ecològica, de pesca sostenible i amb benestar animal, distribuïda en cadenes més curtes, justes i equilibrades

- Estudiar l'impuls d'incentius econòmics per productores i venedores d'aquest tipus d'aliments.
- Promoure l'evolució de la legislació catalana i espanyola per afavorir el consum i venda d'aquests productes alimentaris

5. Promoure la creació i consolidació de les empreses que promouen el consum d'aliments de temporada, proximitat, ecològics, de pesca sostenible i amb benestar animal, distribuïts en cadenes més curtes, justes i equilibrades

- Facilitar assessorament a productores, distribuïdores i comercialitzadores (incloent-hi la restauració) d'aquest tipus d'aliments.
- Crear un programa específic per promoure l'emprenedoria per a la promoció del consum d'aquests aliments, especialment en el marc de l'Economia Social i Solidària.

Objectiu 1

Incrementar la producció, venda i consum d'aliments de temporada, de proximitat, ecològics, de pesca sostenible i amb benestar animal, i la distribució en cadenes més curtes, justes i equilibrades

- Recolzar comunicativament i econòmicament (mitjançant subvencions i línies de crèdit o accés a locals comercials) els projectes comercials o socials que intenten generar nous canals o instruments a petita i mitjana escala per afavorir la presència d'aquests aliments.
- Incorporar criteris d'alimentació saludable i sostenible a les diferents modalitats de subvencions de l'Ajuntament de Barcelona.

6. Investigar i fomentar la innovació sobre les iniciatives i les necessitats alimentàries de Barcelona i la seva àrea metropolitana

- Promoure que l'Observatori Metropolità del Sistema Alimentari desenvolupi un programa de dades robustes sobre quina quantitat i tipus d'aliments es consumeixen a Barcelona i a la seva metròpoli.
- Promoure estudis que per explorar quina capacitat tenim d'atendre aquesta demanda amb un model de producció de proximitat i ecològic sotmès a condicions de creixent sequera i fenòmens climàtics extrems, per abastir una població cada vegada més pobre.
- Avaluar les potencialitats i dificultats de les iniciatives i xarxes alternatives de consum per impulsar l'alimentació saludable i sostenible.

Objectiu 1

Incrementar la producció, venda i consum d'aliments de temporada, de proximitat, ecològics, de pesca sostenible i amb benestar animal, i la distribució en cadenes més curtes, justes i equilibrades

Quins agents clau cal mobilitzar?

- Agents de les diferents baules de la cadena alimentària:
 - Sector de la pagesia
 - Sector pesquer
 - Associacions de comerciants
 - Majoristes
 - Supermercats
 - Mercats de pagès
 - Gremis comercials
 - Sector de la restauració
 - Institucions públiques i privades amb menjadors de col·lectivitats
 - Gremis professionals
- Organitzacions de caràcter públic.
 - Administració Pública
 - Mercats municipals
- Societat civil organitzada:
 - Parcs Agraris
 - Grups i cooperatives de consum
- Món acadèmic i de la recerca:
 - Instituts i centres d'investigació i recerca
 - Universitats
- Mitjans de comunicació

Quines alertes hem de considerar?

- Aclarir els conceptes amb els quals treballem, per exemple producte de proximitat, per tal de minimitzar les possibles confusions.
- No confondre producte de proximitat amb venda de proximitat.
- Analitzar l'impacte de les accions en els diferents baules de la cadena i en especial les més febles en termes de poder de negociació o poder de mercat com es el sector primari.
- Tenir en compte que cal tenir un abordatge sistèmic i, alhora, ser conscients que des de la ciutat es pot incidir de forma més directa en les fases de distribució i consum
- Que les propostes no estiguin exclusivament dirigides a públics de rendes mitjanes o altes

Objectiu 1

Incrementar la producció, venda i consum d'aliments de temporada, de proximitat, ecològics, de pesca sostenible i amb benestar animal, i la distribució en cadenes més curtes, justes i equilibrades

Exemples de projectes

[FoodCoop](#): el primer supermercat cooperatiu i participatiu d'alimentació saludable i sostenible de Barcelona (amb suport de l'Ajuntament de Barcelona).

[Cooperativa Integral Rebot Molsa](#): cooperativa de serveis amb setze botigues de proximitat d'alimentació ecològica a Catalunya (sis a Barcelona), que es transforma en cooperativa integral amb els agents de la cadena alimentària com a socis de la cooperativa (botigues de proximitat, pagesia, empreses elaboradores, persones treballadores i persones consumidores).

Projectes tractor

[Programa "Comerç verd"](#): iniciativa per augmentar el volum d'aliments locals, ecològics i de petits productors que es consumeixen a Barcelona (liderat per l'Institut Municipal de Mercats de Barcelona - IMMB, la Federació de Mercats Municipals - FEMM, i l'Ajuntament de Barcelona, amb la col·laboració de quatre gremis de detallistes de productes alimentaris).

[Biomarket](#): mercat majorista d'aliments ecològics a Barcelona (Mercabarna), amb accions per millorar la presència a Mercabarna de producte ecològic o de proximitat (liderat per Mercabarna).

Objectiu 2

Protegir, recuperar i promoure espais d'agricultura urbana i periurbana

Per què és important aquest objectiu estratègic?

D'acord amb la diagnosi [“Com s'alimenta Barcelona?”](#) diferents estudis i diagnosis sobre el sistema alimentari indiquen que:

- La pèrdua de sòl agrari a l'àrea metropolitana de Barcelona entre 1956-2018 va suposar una reculada del 80,5% de la superfície de conreu.
- En conjunt, la població ocupada a Catalunya en el sector primari ha disminuït entre el 2010 i el 2019 gairebé un 24% i hi ha dificultats de relleu generacional.
- La regió metropolitana té una capacitat productiva limitada per a alimentar la seva població. El grau d'autosuficiència en fruites i hortalisses de la província de Barcelona és del 15%.
- Les respostes a aquesta situació haurien de protegir i donar suport al desenvolupament dels espais productius actuals, la recuperació de sòl agrari i el foment de l'equilibri i la sostenibilitat del territori.
- Per alinear l'EASSB2030 amb l'Estratègia d'Agricultura Urbana 2030 (EAU2030) de l'Ajuntament de Barcelona
- Per millorar la qualitat de l'espai urbà, fomentar la salut de les persones, les relacions comunitàries, experimentar el que significa cultivar aliments i alhora combatre la crisi climàtica, cal expandir i promoure els horts urbans.

Els resultats de l'enquesta mostren que les línies d'acció de l'objectiu 2 es troben entre les 8 prioritàries (respecte a un total de 16 línies proposades) en el 10,3% de les respostes.

* En aquesta pregunta, cada persona podia seleccionar 8 opcions: Es mostra la suma de les línies de cada objectiu tenint en compte que cada persona podia seleccionar més d'una línia d'acció.

Objectiu 2

Protegir, recuperar i promoure espais d'agricultura urbana i periurbana

Quines són les línies de treball? Quines propostes d'actuacions concretes ens poden permetre aplicar aquestes línies de treball?

1. Expandir els espais d'agricultura urbana com a espais verds de sensibilització, experimentació, acció comunitària i salut

- Desenvolupar i enfortir l'Estratègia d'Agricultura Urbana de Barcelona
- Promoure la creació, manteniment i beneficis socials i ecològics dels espais d'horta comunitària allí on el planejament ho pugui permetre
- Facilitar eines efectives per promoure teulades verdes i espais d'horts i la protecció dels ja existents a la ciutat que tinguin valors ambientals i comunitaris d'acord amb el planejament urbanístic
- Aprofitar els equipaments existents per crear-hi nous horts i bancs de llavors.
- Impulsar un planejament respectuós i que valori els espais urbans verds i agrícoles
- Augmentar la presència de plantes comestibles en la infraestructura verda de la ciutat
- Definir uns criteris tècnics comuns de sostenibilitat i bones pràctiques per als horts de la ciutat minimitzant dinàmiques privatitzadores individuals i maximitzant impacte comunitari.
- Facilitar l'ús dels horts comunitaris com a espais de conservació de varietats locals de cultiu i espècies silvestres comestibles.
- Impulsar el desenvolupament d'horts escolars.

2. Donar visibilitat als espais d'agricultura urbana existents i difondre l'existència dels actuals

- Donar a conèixer els beneficis socials d'aquest tipus d'iniciatives
- Reforçar la difusió de la xarxa d'equipaments ambientals de la ciutat
- Crear i difondre un directori d'horts urbans i bancs de llavors comunitaris
- Elaborar i crear eines efectives per a donar a conèixer els projectes agroecològics ja existents

Objectiu 2

Protegir, recuperar i promoure espais d'agricultura urbana i periurbana

3. Promoure normatives que facilitin, impulsin i protegeixin l'activitat i els espais d'agricultura urbana i periurbana

- Promoure el reconeixement i protecció legal dels espais agraris com a essencials per a la conservació de la biodiversitat i l'agrobiodiversitat.
- Incidir en el desenvolupament de la normativa de la Llei Catalana d'Espais Agraris, establint la prioritat dels usos agroramaders dins la planificació urbanística metropolitana i fixant una bateria de mesures que facilitin l'accés a la terra a la nova pagesia i estableixin condicions justes d'accés, començant pel preu.
- Impulsar l'eliminació dels esculls jurídics que impossibiliten l'activitat recol·lectora, agrícola i ramadera productiva a Barcelona.
- Promoure en l'àmbit metropolità una reserva de sòl agrícola per incrementar la resiliència territorial enfront de potencials situacions d'emergència per tal d'assegurar la garantia del subministrament.

4. Donar suport a la sostenibilitat dels projectes agrícoles i ramaders actuals a la regió metropolitana així com a l'emprenedoria per a nous projectes

- Promoure l'àmbit metropolità i català la creació d'ajuts per la gent jove i les dones per emprendre projectes agroecològics amb cessió de terres i ajuts en l'habitatge, així com ajuts per a modernitzar infraestructura i garantir un accés equitatiu a la terra.
- Prioritzar la pràctica agroecològica regenerativa amb l'organització d'activitats formatives i/o demostratives de diferents temàtiques, el suport a programes de recuperació de sòls en àrees d'alt risc d'erosió, entre d'altres.
- Promoure la cessió pública per a la realització de proves pilot de projectes agraris innovadors
- Facilitar la coordinació estreta, dotada de recurs i eficaç entre les administracions del territori (municipis, AMB, Diputació, Generalitat, Estat, Xarxa Municipis per l'Economia Social i Solidària) així com amb el teixit econòmic, el món associatiu i l'àmbit acadèmic.
- Facilitar la creació o acollida de ramats regeneratius, granges polivalents, espais-test agrícoles, bancs de terres, incubadores agroecològiques i/o parc agraris a tots els municipis.

5. Impulsar el creixement i la consolidació d'iniciatives agràries periurbanes

- Promoure que en l'àmbit metropolità s'activin instruments de suport per a la posada en marxa i consolidació de projectes agrícoles i ramaders.

Objectiu 2

Protegir, recuperar i promoure espais d'agricultura urbana i periurbana

- Promoure que en l'àmbit metropolità s'activin eines i es posin en marxa nous projectes per facilitar la conversió a producció agrària ecològica i la diversificació de cultius.
- Promoure que en l'àmbit metropolità hi hagi una extensió del Contracte Agrari (Parc de Collserola), i s'implementin altres modalitats d'ajuda a la producció sostenible (per exemple, línies d'ajuts AMB a les Muntanyes del Baix o Serralada de Marina, condicionant les ajudes a l'assoliment de determinats paràmetres de productivitat, preservació de la biodiversitat i emmagatzematge d'aigua i carboni)

6. Fomentar la recerca i innovació en els espais d'agricultura urbana i periurbana

- Promoure l'elaboració d'un cens i cartografia de les iniciatives agràries urbanes i periurbanes.
- Quantificar el potencial de renaturalització comestible del medi urbà i periurbà dels espais buits i les cobertes.
- Desenvolupar indicadors de sostenibilitat de l'agricultura urbana (mediambiental, social i econòmica)
- Estudiar la interrelació de l'aigua de la pluja, l'energia solar i l'agricultura urbana per afavorir la circularitat urbana.
- Estudiar la possibilitat de generar activitats de formació terapèutiques o inserció de persones en situació de vulnerabilitat mitjançant els horts urbans i bancs de llavors comunitaris.
- Facilitar iniciatives als horts comunitaris com la creació de banc de llavors de petit format
- Avaluar les potencialitats i dificultats d'una transició agroecològica en els espais agraris periurbans.

Objectiu 2

Protegir, recuperar i promoure espais d'agricultura urbana i periurbana

Quins agents clau cal mobilitzar?

- Agents de les diferents baules de la cadena alimentària:
 - Sector de la pagesia
- Organitzacions de caràcter públic.
 - Administració Pública
- Societat civil organitzada:
 - Parcs Agraris
 - Horts urbans i bancs de llavors
- Món acadèmic i de la recerca:
 - Instituts i centres d'investigació i recerca
 - Universitats
- Mitjans de comunicació

Quines alertes hem de considerar?

- Saber diferenciar entre els espais agraris que tenen l'objectiu productiu dels que tenen un objectiu de tipus comunitari o social
- Tot i que es parteix d'una clara voluntat d'expandir l'agricultura urbana a la ciutat, cal tenir en compte que els espais de la ciutat són limitats i cal valorar, cas per cas, la creació de nous espais d'agricultura urbana i tenir en compte altres usos i serveis potencials que poguessin tenir.
- Atendre les necessitats de relleu generacional en els projectes d'explotació agrària
- Assumir les limitacions de competències en l'àmbit metropolità de l'Ajuntament de Barcelona i, per tant, promoure la implicació d'altres administracions
- Tenir en compte que de vegades els projectes d'agricultura urbana impliquen una certa privatització del espais per poques persones i en conseqüència garantir la dimensió comunitari d'aquests espais escassos i molt valuosos.

Objectiu 2

Protegir, recuperar i promoure espais d'agricultura urbana i periurbana

Exemples de projectes

[48 hores de l'agricultura urbana](#): esdeveniment anual que celebra l'agricultura urbana a la ciutat amb activitats, debats, formacions i visites guiades (liderat per Replantem i amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona).

[Observatori del Sistema Alimentari](#): un projecte per generar informació i indicadors que permetin analitzar la dimensió ambiental, econòmica i social del sistema alimentari metropolità (liderat per l'Àrea Metropolitana de Barcelona).

[BCN Smart Rural](#): un projecte que té l'objectiu d'implantar una estratègia intel·ligent de desenvolupament agrari a la Barcelona rural (liderat per la Diputació de Barcelona).

[Mans al Verd](#): emmarcat en el Pla Natura (2021-2030), aquest projecte recull i impulsa les iniciatives per implicar la ciutadania, les entitats i les empreses de Barcelona en la promoció i la conservació de la biodiversitat i els espais verds de la ciutat, inclosos els horts urbans (liderat per l'Ajuntament de Barcelona).

Projectes tractor

[Contracte Agrari de Collserola](#): un programa que pretén reconèixer econòmicament els serveis ambientals que ofereix la pagesia al parc de Collserola a través d'una convocatòria de subvencions específica (liderat pel Consorci de Collserola i amb suport de l'Ajuntament de Barcelona, l'Àrea Metropolitana de Barcelona i la Generalitat de Catalunya).

[AgroVallbona](#): un projecte municipal de promoció integral de l'agroecologia al darrer pulmó agrícola dintre del municipi de Barcelona, que recategoritza, mitjançant la reversió del planejament urbanístic, el sòl urbanitzable en sòl agrícola i desenvolupa un projecte que inclou formació professionalitzadora, horts comunitaris, educació i sensibilització a la infància i la ciutadania, producció de circuit curt i suport a nous projectes agroecològics (liderat per l'Ajuntament de Barcelona).

Objectiu 3

Promoure l'alimentació saludable, sostenible i segura per a totes les persones

Per què és important aquest objectiu estratègic?

D'acord amb la diagnosi "[Com s'alimenta Barcelona?](#)" diferents estudis i diagnosis sobre el sistema alimentari indiquen que:

- A Barcelona s'ha incrementat el consum d'aliments processats i rics en greixos saturats, sucre i sal i se segueix constatant un excessiu consum de carn, begudes ensucrades i menjar ràpid. Al mateix temps, es constata una reducció en el consum d'aliments d'origen vegetal, especialment les hortalisses, els llegums i els cereals.
- La prevalença de l'obesitat infantil a la ciutat de Barcelona és del 7% en infants de 3-4 anys, un 12,7% en infants de 8-9 anys i un 6,5% en adolescents. La prevalença del sobrepès en la població de 18 a 74 anys és del 34,6% i l'obesitat és del 14,7%. En tots els grups d'edat l'obesitat és més freqüent en els districtes de menor renda econòmica.
- El 50,5% dels centres educatius a Barcelona no ofereix cap aliment proteic d'origen vegetal com a segon plat.
- Mitjançant La Declaració dels Bons Aliments i el Repte de Barcelona per una Bona Alimentació i pel Clima, Barcelona s'ha compromès a alinear al 100% la compra pública amb els principis de la dieta de salut planetària el 2030.
- Més de mil components químics tenen la capacitat d'actuar com a disruptors hormonals, i molts d'aquests tenen a veure amb elements del sistema alimentari (ex: pesticides, components d'envasos, etc).

L'enquesta realitzada en el marc del procés participatiu ciutadà de l'EASSB2030 (a la qual han respost 819 persones) indica que el 90,7% de les persones enquestades consideren que els hàbits relacionats amb els Objectius 3 i 4 són bastant o molt prioritaris per a la transformació del sistema alimentari.

Per altra banda, els resultats de l'enquesta mostren que les línies d'acció de l'objectiu 3 i 4 es troben entre les 8 prioritàries (respecte a un total de 16 línies proposades) en el 18% de les respostes

Objectiu 3

Promoure l'alimentació saludable, sostenible i segura per a totes les persones

Quines són les línies de treball? Quines propostes d'actuacions concretes ens poden permetre aplicar aquestes línies de treball?

1. Impulsar la vinculació entre la salut i l'alimentació saludable, sostenible i segura, tot fent valdre la figura de les dietistes-nutricionistes i de les professionals de salut pública

- Contribuir al desplegament del Pla de Salut de Barcelona 2021-2025.
- Crear espais de trobada entre professionals sanitaris de diverses especialitats per promoure la vinculació entre la salut i l'alimentació saludable, sostenible i segura.
- Dur a terme formació sobre alimentació saludable, sostenible i segura a professionals de l'àmbit de la salut.
- Promoure els programes escolars de promoció d'una alimentació més saludable, sostenible i segura basats en l'evidència científica i avaluats, desenvolupats pel professorat prèviament format.
- Fomentar el model de treball d'integració social i sanitari que permeti als àmbits de la salut i de l'alimentació treballar plegats per impulsar dietes saludables, sostenibles i segures i estudiar els seus efectes en tota la població, fent palesa la necessitat de garantir la cobertura de drets amb igualtat i equitat.
- Impulsar el concepte de dieta de salut planetària i els seus equivalents, així com la seva aplicació.

2. Promoure dietes saludables, sostenibles, segures i saboroses, i facilitar el coneixement a la ciutadania

- Promoure la transformació dels menús escolars cap a models més sans i sostenibles, amb major presència de proteïna d'origen vegetal, productes frescos, ecològics, locals i de temporada, tant en escoles (escalant i consolidant el projecte de Menjadors Més Sans i Sostenibles), com en institucions o negocis que ofereixin servei de menjador: universitats, hospitals, museus, restaurants, hotels, centres de conferències, etc.
- Estudiar l'evolució del cost d'una cistella alimentària sostenible a la ciutat.
- Promoure que els mitjans de comunicació i altres altaveus comunicatius fomentin el coneixement, eines i la pràctica d'una alimentació saludable, sostenible i saborosa.
- Fer campanyes informatives per a diferents públics sobre la promoció dels aliments frescos, baixos en sucres i greixos saturats, sense ultraprocessats, amb reducció i millora de la proteïna d'origen animal i promoció de la proteïna d'origen vegetal.

Objectiu 3

Promoure l'alimentació saludable, sostenible i segura per a totes les persones

- Sensibilitzar sobre els impactes de l'alimentació en la salut (per exemple, els beneficis dels productes ecològics o les afeccions dels residus plàstics).
- Crear una línia específica de campanyes per a les persones ateses des dels diferents nivells de serveis socials.

3. Avançar en normatives i iniciatives de senyalètica que afavoreixin el consum d'aliments saludables i sostenibles i desincentivin la publicitat enganyosa i les "fake news"

- Incidir sobre les administracions amb competències reguladores en matèria de publicitat alimentària.
- Regular els espais publicitaris amb competència municipal de publicitat infantil relacionada amb aliments menys saludables.
- Fomentar que la restauració doni informació nutricional sobre el contingut dels menús i/o assenyali els plats més saludables.
- Fomentar que les màquines de vending introdueixin aliments saludables i sostenibles i/o ofereixin informació nutricional sobre els productes que venen.

4. Facilitar eines a la ciutadania i a les entitats involucrades en l'alimentació per facilitar la cuina saludable, sostenible i segura

- Fomentar l'organització de cursos de cuina saludable, sostenible i segura en espais municipals en tots els barris, adaptada a les diversitats culturals, adreçats a diferents franges d'edat i perfils socioeconòmics, i alguns també específicament a homes, on es visibilitzi la corresponsabilitat de l'alimentació familiar.
- Incorporar cuines comunitàries i sostenibles en els equipaments municipals.
- Fomentar i facilitar el desenvolupament de projectes i intervencions comunitàries i xarxes de cures per promoure una alimentació més saludable, sostenible i segura als barris de la ciutat, especialment entre les persones sotmeses a una major inseguretat alimentària.
- Donar suport a la recerca i la innovació de les entitats que treballen per al dret a l'accés a l'alimentació.
- Promoure l'anàlisi de l'impacte en la salut dels envasos alimentaris de plàstic i de la contaminació química/ambiental dels aliments.

Objectiu 3

Promoure l'alimentació saludable, sostenible i segura per a totes les persones

Quins agents clau cal mobilitzar?

- Agents de les diferents baules de la cadena alimentària:
 - Sector de la pagesia
 - Sector pesquer
 - Associacions de comerciants
 - Majoristes
 - Supermercats
 - Mercats de pagès
 - Gremis comercials
 - Petit comerç
 - Sector de la restauració
 - Institucions públiques i privades amb menjadors de col·lectivitats
 - Gremis professionals
- Organitzacions de caràcter públic.
 - Administració Pública
 - Escoles municipals
 - Mercats municipals
 - Organitzacions públiques en l'àmbit de la salut
 - Organitzacions públiques en l'àmbit de l'educació
- Societat civil organitzada:
 - Grups i cooperatives de consum
 - Horts urbans i bancs de llavors
 - Professionals dietistes-nutricionistes
 - Tercer Sector
 - Economia Social i Solidària
 - Associacions de famílies i alumnes
 - Professorat
 - Personal de cuina
 - Personal de monitoratge
 - Professionals dels serveis socials
 - Professionals de la salut pública

Objectiu 3

Promoure l'alimentació saludable, sostenible i segura per a totes les persones

- Món acadèmic i de la recerca:
 - Instituts i centres d'investigació i recerca
 - Universitats
- Mitjans de comunicació

Quines alertes hem de considerar?

- Prioritzar, sempre que es pugui, intervencions empoderadores de les persones usuàries de programes d'ajuda alimentària en lloc d'intervencions de tipus assistencialista
- Garantir que totes les propostes segueixin els principis de seguretat alimentària i contemplin l'existència de desigualtats socials.
- Tenir en compte la diversitat cultural alimentària
- Tenir present i abordar el possible rebuig al canvi en els hàbits alimentaris tradicionalment establerts que pot haver-hi per part de la població.

Exemples de projectes

[Projecte Sisme](#): projecte de sensibilització a les escoles amb formació i acompanyament al professorat per educar en hàbits saludables, inclosa l'alimentació saludable, i prevenir l'obesitat infantil (liderat per la Fundació Gasol amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona i la Fundació Barça).

[Projecte GEGEAN](#): projecte d'innovació en l'alimentació per a la millora de la qualitat de vida de la gent gran, amb l'objectiu de dotar-la d'un mínim de coneixements, habilitats i motivacions per gestionar la seva alimentació amb la màxima autonomia possible, i generar una xarxa activa comunitària per ajudar-les a alimentar-se de manera suficient, segura i adaptada a les seves necessitats (liderat per la Fundació Alícia).

["No volem una salut de Plàstic"](#): campanya per demostrar, mitjançant les anàlisis d'orina, la presència de plàstic al cos derivat de la proliferació dels envasos de plàstic d'un sol ús (liderat per Rezero).

- Projectes tractor

[Projecte "Menjadors escolars més sans i sostenibles"](#): iniciativa amb 50 escoles que promou una alimentació infantil més saludable i sostenible, tant escolar com a casa, mitjançant el reequilibri dels menús, la formació i l'acompanyament a tota la comunitat educativa, l'ajuda per a la introducció en el programa pedagògic, etcètera (liderat per l'Agència de Salut Pública de Barcelona i l'Ajuntament de Barcelona, amb el suport del Consorci d'Educació).

Objectiu 4

Incrementar la resiliència del sistema alimentari i garantir el dret a una alimentació saludable i sostenible

Per què és important aquest objectiu estratègic?

D'acord amb la diagnosi "[Com s'alimenta Barcelona?](#)" diferents estudis i diagnosis sobre el sistema alimentari indiquen que:

- La distribució territorial del comerç alimentari evidencia diferències en volum, diversitat i tipologies d'aliments, generant diferents entorns alimentaris a la ciutat. No es garanteix l'accés físic, econòmic i culturalment adequat a l'alimentació saludable i sostenible a tota la ciutadania.
- L'accés a l'alimentació saludable i sostenible a Barcelona és desigual. Segueix existint població que no pot accedir a aliments suficients en qualitat i quantitat per un desenvolupament normal de la seva vida, és a dir, pateix inseguretats alimentària. En alguns barris més del 20% de la població pateix aquesta condició. Durant la crisi sanitària de la Covid-19, el Banc dels Aliments de la ciutat ha augmentat en un 30% el volum d'aliments repartits respecte a l'any anterior.
- Davant els riscos globals actuals i de futur cal promoure un model de resiliència amb més capacitat de reduir les vulnerabilitats i sobreposar-se als impactes de manera proactiva, amb la finalitat de garantir en tot moment el proveïment d'aliments saludables i sostenibles a tota la població.

L'enquesta realitzada en el marc del procés participatiu ciutadà de l'EASSB2030 (a la qual han respost 819 persones) indica que el 90,7% de les persones enquestades consideren que els hàbits relacionats amb els Objectius 3 i 4 són bastant o molt prioritaris per a la transformació del sistema alimentari.

Per altra banda, els resultats de l'enquesta mostren que les línies d'acció de l'objectiu 3 i 4 es troben entre les 8 prioritàries (respecte a un total de 16 línies proposades) en el 18% de les respostes

* En aquesta pregunta, cada persona podia seleccionar 8 opcions: Es mostra la suma de les línies de cada objectiu tenint en compte que cada persona podia seleccionar més d'una línia d'acció.

Objectiu 4

Incrementar la resiliència del sistema alimentari i garantir el dret a una alimentació saludable i sostenible

Quines són les línies de treball? Quines propostes d'actuacions concretes ens poden permetre aplicar aquestes línies de treball?

1. Garantir entorns alimentaris sostenibles i saludables a tots els barris de la ciutat

- Ampliar la diagnosi sobre els entorns alimentaris dels barris de Barcelona per avaluar els esculls per arribar a l'alimentació saludable i sostenible en els diferents barris de Barcelona en termes d'accessibilitat (accés físic), assequibilitat (accés econòmic) i disponibilitat (oferta de producte)
- Aprofitar el potencial dels mercats municipals com a espais de referència alimentària dels barris.
- Promoure l'ús de recursos urbanístics per facilitar la presència d'establiments d'alimentació saludable i sostenible i limitar l'establiment d'alimentació menys saludable, especialment en entorns escolars.
- Elaborar una diagnosi sobre la situació actual i les causes de la desigualtat en l'accés a l'alimentació (incorporant la visió de la seguretat alimentària).
- Garantir que els entorns educatius siguin entorns alimentaris sostenibles i saludables.
- Generar i compartir bones pràctiques i recursos per crear entorns alimentaris sostenibles en espais públics i privats, per exemple centres esportius, universitats, espais culturals, etc.

2. Garantir l'accés a una alimentació saludable a les persones amb major vulnerabilitat

- Elaborar una diagnosi de les desigualtats a la ciutat fent esment a les situacions de persones amb major vulnerabilitat i limitacions d'accés als serveis, tot incorporant la perspectiva de gènere (persones sense llar, persones en situació administrativa irregular, etc.).
- Incloure a les persones en situació de vulnerabilitat en la identificació de problemes i disseny de solucions, per garantir la seva eficàcia i caràcter empoderador i dignificant.
- Identificar les causes d'inseguretat alimentària en relació amb l'accés d'aliments saludables i sostenibles i a la utilització d'aquests, establint relacions amb altres reptes com el preu de l'habitatge o energia per desenvolupar solucions integrals i efectives.
- Promoure un model de distribució mixt d'aliments i de targetes moneder que faciliti l'accés a aliments saludables i sostenibles.

Objectiu 4

Incrementar la resiliència del sistema alimentari i garantir el dret a una alimentació saludable i sostenible

- Promoure un model de distribució d'aliments en centres de distribució que no generin estigmatització, que facilitin l'elecció dels aliments saludables i sostenibles, la formació nutricional i la integració comunitària de les persones amb insuficiència d'accés a l'alimentació.
- Promoure programes, ajudes i espais de gestió pública o publicoprivada que facilitin la provisió alimentària més enllà de les llars i el seu acompanyament, especialment per a les persones i barris amb major vulnerabilitat alimentària.

3. Transitar cap a un model de garantia alimentària més alineat amb l'alimentació saludable i sostenible

- Generar incentius perquè les compres realitzades amb targetes solidàries es realitzin en establiments que ofereixen aliments saludables i sostenibles.
- Aprofitar les potencialitats de la nova instrucció de contractació i compra pública alimentària responsable de l'Ajuntament de Barcelona.
- Fomentar que les entitats de garantia alimentària segueixin criteris de compra de productes de proximitat, ecològics, de baix impacte ambiental (d'aprofitament, etc.) i de projectes de l'Economia Social i Solidària amb el pressupost per compra d'aliments disponibles.
- Promoure la participació de les persones ateses en la presa de decisions sobre el tipus d'aliments que es compren des de les entitats de garantia alimentària.
- Promoure la participació de persones en situació d'inseguretat alimentària en el funcionament d'iniciatives alimentàries.
- Promoure l'enfortiment i desenvolupament de la cobertura de les beques de menjador durant tot l'any i garantir que l'alimentació a la qual s'accedeix és saludable i sostenible.
- Recolzar els punts de distribució d'aliments locals (per exemple economats socials) com a model per a oferir productes saludables i sostenibles a tota la ciutadania.
- Fomentar i explorar aliances entre la pagesia i les entitats o col·lectius que treballen pel dret a una alimentació adequada.
- Lluitar per aconseguir un model de garantia d'ingressos que pogués permetre a tota la ciutadania la cobertura de necessitat d'alimentació de manera autònoma.

Objectiu 4

Incrementar la resiliència del sistema alimentari i garantir el dret a una alimentació saludable i sostenible

4. Garantir el subministrament d'aliments a curt termini i a mitjà termini a causa de potencials disrupcions de subministrament

- Elaborar una eina de mapatge interactiu on dipositar informació sobre infraestructures públiques a mobilitzar en cas de disrupció del subministrament d'aliments.
- Incentivar el consum de la producció de proximitat com a eina de resiliència.
- Promoure un teixit de distribució i consum alimentari distribuït i divers i no altament concentrat per incrementar la resiliència enfront de xocs.
- Aplicar mesures per la conservació, valoració i blindatge de la terra agrària i els sòls fèrtils, a través de legislació específica, formes d'ordenació territorial favorables i instruments de gestió concertada, com, per exemple, els parcs agraris i els acords de custòdia participatius que quedin reflectits al PDU metropolità de Barcelona i als diferents POUMS.

5. Promoure la vessant comunitària de l'alimentació per l'impuls de l'alimentació saludable i sostenible

- Promoure i fomentar la creació d'espais comunitaris, com ara cuines comunitàries o xarxes d'aprofitament amb vessant comunitària.
- Donar visibilitat a les iniciatives comunitàries que promouen l'alimentació saludable i sostenible.
- Fomentar que les polítiques públiques de garantia alimentària estiguin clarament orientades a assolir una alimentació saludable, sostenible i segura.
- Promoure la importància i la vessant comunitària de l'alimentació en els entorns educatius.

Objectiu 4

Incrementar la resiliència del sistema alimentari i garantir el dret a una alimentació saludable i sostenible

Quins agents clau cal mobilitzar?

- Agents de les diferents baules de la cadena alimentària:
 - Sector de la pagesia
 - Sector pesquer
 - Associacions de comerciants
 - Majoristes
 - Supermercats
 - Mercats de pagès
 - Gremis comercials
 - Petit comerç
 - Sector de la restauració
 - Institucions públiques i privades amb menjadors de col·lectivitats
 - Gremis professionals
- Organitzacions de caràcter públic.
 - Administració Pública
 - Escoles municipals
 - Mercats municipals
 - Organitzacions públiques en l'àmbit de la salut
 - Organitzacions públiques en l'àmbit de l'educació
- Societat civil organitzada:
 - Parcs Agraris
 - Grups i cooperatives de consum
 - Professionals dietistes-nutricionistes
 - Tercer Sector
 - Economia Social i Solidària
 - Associacions de famílies i alumnes
 - Professorat
 - Personal de cuina
 - Personal de monitoratge
 - Professionals dels serveis socials
 - Professionals de la salut pública
 - Associacions sindicals

Objectiu 4

Incrementar la resiliència del sistema alimentari i garantir el dret a una alimentació saludable i sostenible

- Món acadèmic i de la recerca:
 - Instituts i centres d'investigació i recerca
 - Universitats
- Mitjans de comunicació

Quines alertes hem de considerar?

- Tenir en compte l'efecte de la publicitat i les fake news respecte a l'alimentació saludable
- Evitar que el discurs sobre l'alimentació saludable generi estigma i discriminació vers els cossos grassos i perpetuï la seva normativitat, abandonant els discursos individualistes i culpabilitzadors
- Tenir en compte els aspectes socioculturals i plantejar solucions diverses, que s'adaptin a la diversitat de cultures i tradicions que conviuen a la ciutat
- Tenir com a referent el model de treball comunitari definit i treballat des de l'Institut Municipal de Serveis Socials.
- Assegurar la provisió alimentària en general, intentant que sigui l'alimentació saludable i sostenible.

Exemples de projectes

[Alterbanc](#). Un projecte que avança nous models en l'ajuda alimentària mitjançant el subministrament d'aliments de temporada que provenen directament de la pagesia agroecològica de proximitat a famílies amb risc social i alimentari. (liderat per les entitats d'Alterbanc i amb suport de l'Ajuntament de Barcelona)

[Espai Alimenta Gregal](#). Una de les cuines comunitàries innovadores del projecte Alimenta, a través del qual es vol garantir l'accés a una alimentació digna, sostenible i saludable a les persones en situació de vulnerabilitat. (liderat pel [Menjador Solidari Gregal amb suport de l'Ajuntament de Barcelona](#)).

- Projectes tractor

[Projecte Alimenta](#). Projecte de ciutat que des d'una governança àmplia amb el teixit social, promou el dret a l'alimentació, les relacions comunitàries i revisa i innova en relació amb els programes d'ajuda alimentària. (liderat per l'Ajuntament de Barcelona).

Objectiu 5

Prevenir les pèrdues i el malbaratament alimentari

Per què és important aquest objectiu estratègic?

D'acord amb la diagnosi "[Com s'alimenta Barcelona?](#)" diferents estudis i diagnosis sobre el sistema alimentari indiquen que:

- Amb l'adhesió a la Good Food Declaration i el compromís del Repte de Barcelona per una Bona Alimentació i pel Clima, Barcelona es va comprometre a reduir la pèrdua i el malbaratament d'aliments en un 50% l'any 2030 respecte a la línia de base del 2015.
- L'elevat nivell de pèrdues i malbaratament alimentari que es produeix es al llarg de tota la cadena alimentària és una de les debilitats del sistema alimentari a nivell català, estatal i global i la seva reducció és una de les fites (la 12.3) dels Objectius de Desenvolupament Sostenible.
- S'estima que a Europa es malbaraten més de 87 milions de tones d'aliments anualment al llarg de tota la cadena alimentària, el que correspon a 173 kg per persona i any. El més sever és el cas de les fruites i verdures, de les quals se'n descarta entre un 41% i un 46% i representen el 46% del malbaratament generat a Europa.
- L'any 2020 el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei 3/2020 de prevenció de les pèrdues i del malbaratament alimentari.

L'enquesta realitzada en el marc del procés participatiu de l'EASSB2030 (a la qual han respost 819 persones) indica que el 95% de les persones enquestades consideren que els hàbits relacionats amb l'Objectiu 5 són bastant o molt prioritaris per a la transformació del sistema alimentari.

Per altra banda, els resultats de l'enquesta mostren que les línies d'acció de l'objectiu 4 es troben entre les 8 prioritàries (respecte a un total de 16 línies proposades) en l'11,2% de les respostes.

Objectiu 5

Prevenir les pèrdues i el malbaratament alimentari

Quines són les línies de treball? Quines propostes d'actuacions concretes ens poden permetre aplicar aquestes línies de treball?

1. Fomentar la prevenció en origen de les pèrdues i el malbaratament alimentari

- Promoure projectes de prevenció del malbaratament alimentari entre grans generadors comercials, equipaments municipals i centres de restauració col·lectiva (especialment menjadors escolars, hospitals i residències, entre d'altres).
- Promoure projectes de prevenció del malbaratament alimentari en activitats amb servei de càtering organitzades o finançades per l'Ajuntament de Barcelona a través dels mecanismes de contractació pública responsable.
- Generar espais per compartir projectes i accions amb impacte de prevenció en origen entre tots els agents.

2. Promoure els models innovadors de canalització d'aliments que anaven a ser malbaratats

- Facilitar i reforçar les xarxes d'aprofitament alimentari als barris de la ciutat.
- Facilitar i reforçar models de canalització d'excedents de la restauració col·lectiva i d'establiments comercials.
- Reforçar l'espigolament al Parc Agrari i a Collserola entre la ciutadania de Barcelona i les entitats socials com una eina de prevenció i foment de la cultura de l'aprofitament.
- Fomentar projectes innovadors de l'Economia Circular en el sistema alimentari.

3. Promoure la cultura de l'aprofitament alimentari

- Sensibilitzar la ciutadania envers la prevenció del malbaratament alimentari amb formacions, cuina, educació, campanyes, etc.
- Realitzar campanyes de comunicació amb la implicació de tots els agents del sistema alimentari
- Trencar els prejudicis envers la vinculació entre l'aspecte estètic dels aliments i el seu valor nutricional
- Difondre les guies existents de compra i cuina d'aprofitament
- Fomentar la cuina de reaprofitament amb la implicació de l'alta gastronomia
- Millorar el coneixement de la ciutadania respecte a les dates de consum preferent i caducitat i la seva interpretació

Objectiu 5

Prevenir les pèrdues i el malbaratament alimentari

4. Contribuir a la implementació de les normatives que promouen l'avenç en la prevenció de les pèrdues i el malbaratament

- Donar suport a tots els agents de la cadena alimentària per a complir amb les obligacions de la Llei catalana 3/2020 de prevenció de les pèrdues i del malbaratament alimentari i la Llei espanyola 6/2022 de prevenció de les pèrdues i del malbaratament alimentari
- Promoure el coneixement, les eines i aplicació de tots els agents de la cadena alimentària (del camp a la taula) de la jerarquia de prevenció de les pèrdues i el malbaratament alimentari de la Llei catalana 3/2020 i la Llei espanyola 6/2022 d'aprofitament alimentari basada en la bio economia circular

5. Promoure models innovadors d'aprofitament alimentari

- Crear un programa específic per promoure l'emprenedoria per a la prevenció de les pèrdues i el malbaratament, especialment en el marc de l'Economia Social i Solidària
- Facilitar eines a productores, distribuïdores i comercialitzadores, restauradors i associacions que volen avançar en la prevenció de les pèrdues i el malbaratament
- Promoure la simbiosi industrial i l'economia circular en tot el sistema alimentari, especialment en les empreses de transformació alimentària per al desenvolupament de nous productes derivats de l'aprofitament alimentari
- Promoure els obradors i les cuines i la seva escalabilitat per a la transformació de producte i incrementar el valor afegit

6. Mesurar, avaluar i fer seguiment de les pèrdues i malbaratament alimentari

- Contribuir al desenvolupament de sistemes de mesura de les pèrdues i el malbaratament alimentari a totes les baules de la cadena (sector primari, indústria, distribució majorista, distribució al detall, mercats, centres educatius, centres sanitaris, restauració i hostaleria, llars)
- Elaborar una diagnosi acurada i actualitzada que permeti conèixer el detall de les causes d'aquesta problemàtica a la ciutat, per poder establir solucions efectives i transformadores

Objectiu 5

Prevenir les pèrdues i el malbaratament alimentari

Quins agents clau cal mobilitzar?

- Agents de les diferents baules de la cadena alimentària:
 - Sector de la pagesia
 - Sector pesquer
 - Associacions de comerciants
 - Majoristes
 - Supermercats
 - Mercats de pagès
 - Gremis comercials
 - Petit comerç
 - Sector de la restauració
 - Institucions públiques i privades amb menjadors de col·lectivitats
 - Gremis professionals
- Organitzacions de caràcter públic.
 - Administració Pública
 - Escoles municipals
 - Mercats municipals
 - Organitzacions públiques en l'àmbit de residus
 - Organitzacions públiques en l'àmbit de l'educació
- Societat civil organitzada:
 - Parcs Agraris
 - Grups i cooperatives de consum
 - Economia Social i Solidària
 - Associacions de famílies i alumnes
 - Professorat
 - Personal de cuina
 - Personal de monitoratge
 - Professionals dels serveis socials
 - Associacions sindicals
- Món acadèmic i de la recerca:
 - Instituts i centres d'investigació i recerca
 - Universitats
- Mitjans de comunicació

Objectiu 5

Prevenir les pèrdues i el malbaratament alimentari

Quines alertes hem de considerar?

- Desestigmatitzar i canviar la concepció sobre l'aprofitament (la qual en certs entorns es percep com una pràctica poc atractiva i reservada a col·lectius vulnerables), on es percep els aliments com a poc aptes per al seu consum per diferents factors: la seva aparença, data de consum preferent propera o vençuda, ser excedents alimentaris d'una baula de la cadena, entre d'altres.
- Recordar la distinció entre pèrdues i malbaratament alimentari.
- Evitar que l'impacte positiu de la reducció del malbaratament s'associï únicament a la redistribució d'aliments.
- Recordar la distinció entre els volums generats a cada fase de la cadena i la responsabilitat d'aquesta generació (la qual es pot trobar en altres fases de la cadena).
- Tenir en compte que la prevenció de les pèrdues i malbaratament alimentari s'ha de considerar com una peça del conjunt de l'alimentació saludable i sostenible i no de manera aïllada.
- Tenir en compte que el malbaratament i les pèrdues alimentàries és una característica estructural d'un model industrialitzat i globalitzat i no una conseqüència únicament de pràctiques individuals.
- Tenir en compte la llei de prevenció de les pèrdues i el malbaratament alimentari i el seu futur desplegament reglamentari.

Exemples de projectes

Projecte Pont Alimentari: iniciativa per aprofitar l'excedent alimentari dels sectors de la distribució al detall, els serveis d'àpats i la restauració, i oferir-lo a entitats socials de suport a col·lectius vulnerables (liderat per Rezero i Fundació Banc de Recursos, amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona, l'Ajuntament de Badalona i la Generalitat de Catalunya).

Programa d'espigolament: iniciativa per reduir les pèrdues alimentàries del sector primari alimentari i sensibilitzar sobre el valor dels aliments (liderat per Fundació Espigoladors).

Aplicació Too Good To Go: actua d'intermediària entre restaurants o botigues que posen a la venda productes que no han venut, al servei de les persones consumidores per reduir el malbaratament alimentari (Too Good To Go).

Projectes tractor

Projecte Foodback: projecte social que té com a objectiu recuperar tones d'aliments no comercialitzables, però aptes per al consum (liderat per Mercabarna i Formació i Treball i amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona, Creu Roja, Càritas, i Fundació Banc dels Aliments).

Objectiu 6

Combatre l'emergència climàtica i la crisi d'extinció

Per què és important aquest objectiu estratègic?

D'acord amb la diagnosi [“Com s'alimenta Barcelona?”](#) diferents estudis i diagnosis sobre el sistema alimentari indiquen que:

- El planeta es troba front una evident crisi climàtica i ecològica per raó de les emissions amb efecte hivernacle, l'augment de la desforestació i el canvi d'usos del sòl, l'esgotament de l'aigua dolça, la contaminació química de les aigües, dels sòls i de l'atmosfera, la pertorbació dels cicles de nitrogen i fòsfor, així com la crisi d'extinció, la crisi dels pol·litzadors i la degradació dels sòls per destrucció de la seva microbiota.
- El sistema alimentari és responsable d'entre el 21 i el 37% de les emissions globals amb efecte d'hivernacle. El sistema agroalimentari de Barcelona té una petjada de carboni d'unes 2.527.983 tones/any.
- A Barcelona, la distribució d'aliments suposa al voltant del 4% de totes les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle vinculades al seu sistema alimentari.
- Aquesta situació planteja la necessitat d'adoptar mesures tals com la reducció del consum de proteïna d'origen animal, l'expansió de pràctiques de producció ecològica i altres pràctiques sostenibles a tota la cadena alimentària, la reducció del malbaratament alimentari, de la petjada hídrica i de l'energia fòssil invertida en la producció, distribució, i emmagatzematge dels aliments i dels seus envasos, així com la protecció de la biodiversitat.

L'enquesta realitzada en el marc del procés participatiu de l'EASSB2030 (a la qual han respost 819 persones) indica que el 88,1% de les persones enquestades consideren que els hàbits relacionats amb l'Objectiu 6 són bastant o molt prioritaris per a la transformació del sistema alimentari.

Per altra banda, els resultats de l'enquesta mostren que les línies d'acció de l'objectiu 5 es troben entre les 8 prioritàries (respecte a un total de 16 línies proposades) en el 17,9% de les respostes.

* En aquesta pregunta, cada persona podia seleccionar 8 opcions: Es mostra la suma de les línies de cada objectiu tenint en compte que cada persona podia seleccionar més d'una línia d'acció.

Objectiu 6

Combatre l'emergència climàtica i la crisi d'extinció

Quines són les línies de treball? Quines propostes d'actuacions concretes ens poden permetre aplicar aquestes línies de treball?

1. Reduir el consum d'aliments que generen altes emissions

- Fomentar la reducció d'aliments que generen altes emissions en activitats amb servei de càterin organitzades o finançades per l'Ajuntament de Barcelona a través dels mecanismes de contractació pública responsable.
- Garantir que els menjadors col·lectius de gestió pública (especialment els de centres educatius) incorporin criteris de reducció de les emissions alimentàries.
- Fer incidència per l'elaboració d'una llei catalana de contractació i compra pública alimentària que incorpori com a prioritat reduir les emissions alimentàries.
- Promoure les alternatives a la proteïna d'origen animal i oferir més coneixement i eines a la ciutadania sobre com cuinar-les (per exemple, llegums).
- Promoure la reducció de la proteïna d'origen animal d'origen industrial i l'increment de l'oferta de les alternatives a la proteïna d'origen animal fent especial èmfasi en la restauració i menjadors col·lectius (especialment, però no només, els menjadors escolars).
- Promoure formes de producció i consum d'aliments que no depenguin d'energies fòssils, ni de fertilitzants de síntesi.
- Impulsar projectes que redueixin les pèrdues i el malbaratament alimentari.

2. Promoure la transició energètica, les energies renovables i l'eficiència energètica del sector alimentari

- Fomentar el treball conjunt entre els diferents agents del sistema per millorar l'eficiència energètica a totes les baules de la cadena.
- Impulsar energies renovables com a font elèctrica prioritària a utilitzar en les infraestructures de comercialització i emmagatzematge del sistema alimentari.
- Promoure les energies renovables i l'eficiència energètica de tot el sector alimentari
- Impulsar la distribució elèctrica d'aliments a l'última milla.
- Impulsar l'articulació d'empreses productores, distribuïdores i comercialitzadores de cadenes més curtes, justes i equilibrades.
- Fomentar la compra i distribució conjunta i de proximitat (per exemple, amb centrals de compres o amb el projecte Terra Pagesa).

Objectiu 6

Combatre l'emergència climàtica i la crisi d'extinció

3. Promoure la protecció dels recursos hídrics i l'eficiència en l'ús d'aigua del sector alimentari

- Promoure l'eficiència hídrica a tot el sector alimentari
- Impulsar la reutilització de l'aigua en agricultura urbana i periurbana

4. Protegir la biodiversitat, i promoure la conservació i recuperació del sòl i de l'àmbit marí

- Impulsar programes de protecció de les espècies pol·litzadores.
- Impulsar l'eliminació dels esculls jurídics que impossibiliten l'apicultura urbana.
- Promoure iniciatives que vinculin projectes de la ramaderia extensiva amb la prevenció d'incendis.
- Promoure iniciatives d'agricultura regenerativa.
- Reforçar el sistema antidesbordaments i donar suport a accions per al tractament i la depuració de les aigües de la ciutat per protegir l'àmbit marí.
- Elaborar un estudi sobre com es podria reduir l'impacte de les activitats econòmiques i lúdiques de Barcelona sobre l'àmbit marí.
- Sensibilitzar la ciutadania per fer un consum sostenible de la pesca (arts de pesca, temporalitats, estat de cada espècie, etc...)
- Promoure projectes de ciència ciutadana per donar a conèixer i donar valor a la biodiversitat de la ciutat (medi marí, insectes, ocells...).

5. Millorar l'eficiència en la recollida de la secció orgànica

- Implantar sistemes individualitzats com ara porta a porta o contenidors intel·ligents per recuperar la fracció orgànica dels residus municipals a més barris de la ciutat.
- Ampliar la recollida comercial de la fracció orgànica dels residus municipals.
- Dissenyar i implementar un Pla de compostatge comunitari a escala de ciutat.
- Impulsar les iniciatives sobre compostatge comunitari.

6. Reduir l'ús de plàstics i envasos d'un sol ús i promoure la reducció, reutilització i reciclatge dels envasos i embolcalls

- Impulsar l'establiment de sistemes d'envasos retornables amb incentius econòmics.

Objectiu 6

Combatre l'emergència climàtica i la crisi d'extinció

- Fomentar els circuits de reutilització i sistemes de rentatge d'envasos reutilitzables en mercats i comerços.
- Impulsar l'establiment d'incentius a la compra de productes a granel.
- Incorporar el residu zero en la gestió dels mercats municipals, en el sector de la restauració i en el sector turístic.
- Fomentar la prevenció de residus d'envasos alimentaris en actes i esdeveniments d'equipaments públics i/o que comptin amb finançament públic
- Fomentar l'ús d'envasos reutilitzables per l'alimentació en la compra, els menjars per emportar i l'entrega a domicili.
- Vetllar pel compliment de l'aplicació del preu addicional pels envasos de plàstic d'un sol ús en el tiquet de la compra.
- Promoure l'aigua de la xarxa i la reducció de les ampolles d'aigua d'un sol ús amb campanyes de sensibilització.
- Instal·lar fonts d'aigua en equipaments i espais municipals.
- Avituallar aigua amb grans dipòsits i connexions a l'aigua de la xarxa en esdeveniments públics.
- Donar continuïtat a l'ús de gots reutilitzables per begudes fredes en instal·lacions municipals, guinguetes de la platja i esdeveniments i ampliar la implantació en esdeveniments culturals i esportius, públics o privats amb suport públic, mitjançant un sistema de dipòsit, devolució i retorn.
- Impulsar la implantació del Got Bcn reutilitzable per a begudes calentes per a les consumicions per emportar en cafeteries, bars i restaurants de tota la ciutat a un preu atractiu pel mateix establiment i la ciutadania i mitjançant un sistema de dipòsit, devolució i retorn.
- Promoure la introducció de nous materials biodegradables en l'àmbit pesquer per eliminar els plàstics.
- Promoure noves pràctiques en l'àmbit pesquer per eliminar la "pesca fantasma" (xarxes de pesca perdudes o abandonades que atrapen i maten indiscriminadament tot el que capturen).

7. Difondre un relat des del rigor científic que contribueixi a combatre l'emergència climàtica i la crisi d'extinció

- Donar suport i visibilitat a la producció, distribució, comercialització i consum d'aliments ecològics, de proximitat i de temporada i productes provinents de sistemes de ramaderia extensiva i ecològica i de pesca sostenible.
- Donar visibilitat i suport a projectes de recuperació de varietats locals a la regió metropolitana de Barcelona.

Objectiu 6

Combatre l'emergència climàtica i la crisi d'extinció

- Realitzar campanyes de promoció de l'alimentació ecològica com a element clau per protegir la biodiversitat, els sòls fèrtils i combatre l'emergència climàtica.
- Fer campanyes de foment de l'ús de carmanyoles, bosses de tela i embolcalls reutilitzables i per donar a conèixer l'obligatorietat d'acceptar envasos reutilitzables als establiments comercials.
- Donar a conèixer l'estatus de les espècies marines de la mar Mediterrània i la seva estacionalitat, així com les diferents arts de pesca que s'utilitzen i les implicacions que tenen sobre els ecosistemes marins i els contextos socials.

8. Fomentar la recerca i innovació en eines per combatre l'emergència climàtica i la crisi d'extinció

- Generar i difondre coneixement de l'impacte ambiental i social dels diversos tipus de productes alimentaris i dels seus sistemes de producció.
- Promoure la recerca i la innovació en reducció d'emissions, producció i pesca sostenible, distribució sostenible, transició energètica, ús de l'aigua, conservació i recuperació del sòl, conservació de la biodiversitat terrestre i marina, creació i distribució d'envasos i altres materials més sostenibles i revalorització dels residus a la ciutat de Barcelona i la seva metròpolis.
- Fomentar l'estudi de la petjada de carboni del sector pesquer català.

Objectiu 6

Combatre l'emergència climàtica i la crisi d'extinció

Quins agents clau cal mobilitzar?

- Agents de les diferents baules de la cadena alimentària:
 - Sector de la pagesia
 - Sector pesquer
 - Associacions de comerciants
 - Majoristes
 - Supermercats
 - Mercats de pagès
 - Gremis comercials
 - Sector de la restauració
 - Gremis professionals
- Organitzacions de caràcter públic.
 - Administració Pública
 - Mercats municipals
 - Organitzacions públiques en l'àmbit de residus
- Societat civil organitzada:
 - Parcs Agraris
 - Grups i cooperatives de consum
 - Economia Social i Solidària
- Món acadèmic i de la recerca:
 - Instituts i centres d'investigació i recerca
 - Universitats
- Mitjans de comunicació

Objectiu 6

Combatre l'emergència climàtica i la crisi d'extinció

Quines alertes hem de considerar?

- Tenir en compte que totes les línies de treball de l'objectiu s'identifiquen des del rigor científic.
- Tenir en compte el debat existent a la societat quant a consum de proteïna d'origen animal i incorporar-hi l'impacte en la salut i en l'ètica animal, a més de l'impacte ambiental.
- Garantir la seguretat alimentària de totes les alternatives que es plantegin dins de l'EASSB2030 en relació amb aquest objectiu.
- Incidir en la reducció de plàstics i materials innecessaris i d'un sol ús.
- Tenir en compte la nova llei de residus i sòls contaminats per una economia circular.
- Acompanyar les transicions necessàries del teixit productiu i comercial.
- Articular un discurs empoderador de què es pot fer.

Exemples de projectes

Certificació Ecolocal: el segell Ecolocal té com a objectiu garantir l'origen ecològic i local dels aliments en els menjadors escolars i la restauració (liderat per la XAMEC - Xarxa Agroecològica de Menjadors Escolars de Catalunya, amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya).

Foment de l'activitat ramadera: fomentar la pastura per prevenir incendis en el marc d'Alimentem Collserola (liderat pel Consorci de Collserola amb el suport d'Ajuntament de Barcelona).

Taula Plàstic Zero: té com a objectiu lluitar contra l'emergència climàtica, impulsant projectes concrets de reducció de plàstic (liderat per l'Ajuntament de Barcelona).

- Projectes tractor

Nova instrucció de compra pública: nova normativa reguladora municipal per garantir que es compleixen una sèrie de criteris en les contractacions públiques vinculats als principis de l'alimentació saludable i sostenible, d'una manera transversal a tot l'Ajuntament i a tots els aspectes relacionats amb l'alimentació (liderat per l'Ajuntament de Barcelona).

Recollida selectiva porta a porta: nou model de recollida de residus que dona els millors resultats i que consisteix a deixar els residus ben separats per fraccions (orgànica, reciclables, paper i cartró, rebuig i vidre) davant el portal de casa seva el dia que pertoca segons un calendari de recollida (liderat per l'Ajuntament de Barcelona).

Objectiu 7

Promoure un canvi cultural i educatiu per a l'alimentació saludable i sostenible

Per què és important aquest objectiu estratègic?

D'acord amb la diagnosi "[Com s'alimenta Barcelona?](#)" diferents estudis i diagnosis sobre el sistema alimentari indiquen que:

- La cultura, vehiculadora a tots els àmbits de la societat, té a veure amb valors, normes i percepcions socials que influencien les nostres accions. Tot i que va creixent, no s'identifica una consciència ciutadana generalitzada sobre la necessitat de transformació del sistema alimentari.
- Hi ha una manca d'informació clara, rigorosa i consensuada que faciliti la presa de consciència per part de la ciutadania. Hi ha una manca d'eines consensuades entre els diversos agents per distingir la desinformació de la informació contrastada i la manca de protagonisme de l'alimentació saludable i sostenible en l'àmbit educatiu.
- L'alimentació encara no és un element considerat transversal i central per a treballar en les escoles, pel seu impacte social, ambiental i en la salut.
- Hi ha un increment del màrqueting alimentari que promou el consum de productes altament calòrics, poc nutritius i amb un preu assequible (especialment dirigit a infants i adolescents).
- Es necessita un canvi de valors i comportaments alimentaris, a través de mesures com incorporar l'alimentació saludable i sostenible com a eix transversal dins del sistema educatiu, el discurs cultural alimentari, el canvi dels entorns alimentaris o el foment de l'agricultura urbana comunitària
- La cultura alimentària reflecteix la diversitat cultural i pot actuar com un instrument d'integració en la diversitat

Els resultats de l'enquesta mostren que les línies d'acció de l'objectiu 7 es troben entre les 8 prioritàries (respecte a un total de 16 línies proposades) en el 14,3% de les respostes.

* En aquesta pregunta, cada persona podia seleccionar 8 opcions: Es mostra la suma de les línies de cada objectiu tenint en compte que cada persona podia seleccionar més d'una línia d'acció.

Objectiu 7

Promoure un canvi cultural i educatiu per a l'alimentació saludable i sostenible

Quines són les línies de treball? Quines propostes d'actuacions concretes ens poden permetre aplicar aquestes línies de treball?

1. Introduir l'alimentació saludable i sostenible de forma transversal a tots els espais educatius, tant reglats com no reglats

- Fer incidència per incorporar l'alimentació saludable i sostenible al currículum educatiu d'infantil, primària i secundària.
- Explorar la creació d'una xarxa que connecti les escoles amb el seu entorn, famílies, persones productores, empreses de restauració, administració i entitats socials per compartir coneixements i eines, establir sinergies i treballar de manera col·laborativa projectes educatius d'alimentació saludable i sostenible.
- Promoure programes educatius (formació de professorat, recursos, etc.) per a la introducció de l'alimentació saludable i sostenible en el projecte educatiu de centre i treballar amb el Departament d'Educació en la inclusió en el currículum dels temes d'alimentació saludable i sostenible.
- Fomentar activitats vivencials, arrelades al territori i vinculades a les iniciatives locals existents a través de metodologies com, per exemple, l'aprenentatge i servei en l'àmbit de l'alimentació en diferents espais educatius, com escoles, instituts i universitats.
- Establir una oferta unificada de programes i recursos educatius sobre alimentació saludable i sostenible, que siguin coherents i alineats amb l'EASSB2030 i amb una entrada única per part de les escoles per a la seva sol·licitud des de l'Ajuntament i organismes com l'IMMB, l'ASPB i Mercabarna i amb un rol central des del Consorci d'Educació de Barcelona.
- Promoure la dieta mediterrània com a una de les maneres d'alimentar-se de manera saludable i sostenible
- Incorporar en alguns dels programes educatius sobre alimentació saludable i sostenible aspectes sobre la desigual distribució dels treballs i temps de cures entre homes i dones que es reflecteixen també en l'àmbit de l'alimentació.

2. Incorporar l'alimentació saludable i sostenible en els espais de formació professionalitzadora

- Promoure l'alimentació saludable i sostenible a l'Institut dels Aliments de Barcelona i a les escoles d'hostaleria de la ciutat.
- Col·laborar amb la Generalitat de Catalunya i les Universitats per incorporar l'alimentació saludable i sostenible a les múltiples facultats universitàries que poden tractar el tema de l'alimentació saludable i sostenible ubicades a la ciutat.

Objectiu 7

Promoure un canvi cultural i educatiu per a l'alimentació saludable i sostenible

- Treballar amb Barcelona Activa la incorporació de l'alimentació saludable i sostenible a les formacions professionalitzadores de perfils relacionats amb la restauració, comerç, gastronomia, etc.
- Consolidar i ampliar els criteris d'alimentació saludable i sostenible introduïts en el Programa Innofood.

3. Promoure el paper clau de la gastronomia i la restauració en el foment de l'alimentació saludable i sostenible

- Impulsar l'alimentació saludable i sostenible en l'oferta gastronòmica i els espais de difusió de la gastronomia que es generen a la ciutat com ara fires o esdeveniments de referència.
- Promoure que la gastronomia i la restauració visibilitzin les seves pràctiques i productes alineats amb una alimentació saludable i sostenible
- Fomentar que l'alta gastronomia difongui el relat sobre la cuina d'aprofitament i l'alimentació sostenible
- Promoure la connexió entre la restauració i els espais comunitaris i educatius per tal de fer arribar el relat sobre l'alimentació saludable i sostenible a tota la població.
- Donar suport i visibilitzar persones restauradores a la ciutat que aposten per l'alimentació saludable i sostenible.

4. Fer arribar el coneixement i el relat a tota la ciutadania

- Fer campanyes de sensibilització i implicació de la ciutadania vers l'alimentació saludable i sostenible.
- Garantir la presència d'un espai rellevant per l'alimentació saludable i sostenible als actes mediàtics i simbòlics de la ciutat (festes majors, grans fires, espais públics de referència als barris, etc.).
- Establir aliances amb els mitjans de comunicació i els influencers per fer arribar un relat adaptat a cada públic.
- Donar suport a activitats vivencials i amb component lúdic per a la difusió d'una alimentació saludable i sostenible i saludable.
- Forjar aliances amb agents culturals (museus, sales d'exposició...) per fer valdre el component cultural de l'alimentació saludable i sostenible i saludable.
- Explorar les vies per a fer que professionals de la salut, serveis socials i comerciants de mercats municipals i botigues de barri siguin prescriptors/es de l'alimentació saludable i sostenible.
- Fer transversal la visió de l'alimentació saludable i sostenible en la programació d'activitats de la xarxa d'equipaments ambientals de la ciutat, així com en programes comunitaris sobre alimentació.

Objectiu 7

Promoure un canvi cultural i educatiu per a l'alimentació saludable i sostenible

- Promoure la realització de tallers de cuina amb receptes tradicionals de la dieta Mediterrània amb productes locals i de temporada, tant hortícoles com de pesca sostenible.
- Visibilitzar la centralitat social i simbòlica de l'alimentació com a part de l'organització social de la cura, així com de totes les feines necessàries per al funcionament del sistema agroalimentari local, abordant els estereotips de gènere.

5. Evitar l'estigma i discriminació vers els cossos grassos que perpetuï la normativitat, abandonant discursos individualistes i culpabilitzadors

- Desenvolupar un protocol de comunicació perquè la promoció de l'alimentació saludable no contribueixi a l'estigmatització de persones amb cossos no normatius.
- Treballar amb el Pla de salut mental municipal i les entitats especialitzades per contribuir a fer front al creixement dels trastorns alimentaris i la gordofòbia.
- Crear campanyes contra els discursos entorn dels cossos grassos i la normativitat desvinculades dels termes de salut i dieta.

6. Facilitar eines perquè tot el sistema alimentari visibilitzi, adopti i apliqui pràctiques alineades amb aquest relat comú

- Crear un directori d'eines d'alimentació saludable i sostenible (guies, decàlegs, recursos, bones pràctiques, etc.) segmentat per tipus d'agents i sector d'activitat.
- Impulsar programes formatius per organitzacions que vulguin alinear-se amb l'alimentació saludable i sostenible.
- Establir un repositori de recursos i guies per a una educació crítica sobre l'alimentació saludable i sostenible.

7. Generar coneixement sobre el sistema alimentari i els seus impactes

- Impulsar espais de debat i intercanvi de coneixement i eines entorn del sistema alimentari.
- Donar visibilitat als estudis científics que treballen en aquest àmbit.
- Fomentar la recerca sobre el sistema alimentari de Barcelona per a millorar diagnòstic, accions i monitorar impactes de programes específics. Promoure estudis comparats per identificar bones pràctiques i oportunitats. Utilitzar eines com convocatòries públiques, beques, premis de treballs de grau i màster, etc.

Objectiu 7

Promoure un canvi cultural i educatiu per a l'alimentació saludable i sostenible

- Promoure la co-producció de coneixement amb diferents actors del sistema i enfocada a l'acció, per valorar i fer servir diferent tipus de coneixement sobre l'alimentació, des d'una mirada inclusiva i perspectiva de gènere, amb impacte real, com projectes de ciència ciutadana o investigació acció participativa. Incloure aquesta perspectiva en les convocatòries de recerca, premis, i reconeixements.
- Promoure que la transferència i aplicació de resultats de la recerca sobre alimentació al sistema alimentari de la ciutat, mitjançant jornades, pilots, comissió de serveis, estances a centres de recerca o institucions, etc.
- Promoure l'accés lliure a estudis i dades, crear repositoris d'estudis rellevants i fomentar la realització de documents de síntesis al voltant debats concrets i aterrada en les necessitats i realitat local per a la seva aplicació.

Objectiu 7

Promoure un canvi cultural i educatiu per a l'alimentació saludable i sostenible

Quins agents clau cal mobilitzar?

- Agents de les diferents baules de la cadena alimentària:
 - Sector de la pagesia
 - Sector pesquer
 - Associacions de comerciants
 - Majoristes
 - Supermercats
 - Mercats de pagès
 - Gremis comercials
 - Petit comerç
 - Sector de la restauració
 - Institucions públiques i privades amb menjadors de col·lectivitats
 - Gremis professionals
- Organitzacions de caràcter públic:
 - Administració Pública
 - Escoles municipals
 - Mercats municipals
 - Organitzacions públiques en l'àmbit de la salut
 - Organitzacions públiques en l'àmbit de l'educació
- Societat civil organitzada:
 - Parcs Agraris
 - Grups i cooperatives de consum
 - Horts urbans i bancs de llavors
 - Professionals dietistes-nutricionistes
 - Tercer Sector
 - Economia Social i Solidària
 - Associacions de famílies i alumnes
 - Professorat
 - Personal de cuina
 - Personal de monitoratge
 - Professionals dels serveis socials
 - Associacions sindicals

Objectiu 7

Promoure un canvi cultural i educatiu per a l'alimentació saludable i sostenible

- Món acadèmic i de la recerca:
 - Universitats
- Mitjans de comunicació i influencers

Quines alertes hem de considerar?

- Tenir en compte les diferents realitats dels diversos públics a qui cal dirigir-se.
- Celebrar i visibilitzar la diversitat de cultures al voltant de l'alimentació i recolzar les pràctiques sostenibles.
- Evitar la saturació d'informació que pugui acabar generant confusió.
- Tenir en compte no només els espais educatius d'infants sinó també els d'adults.
- Tenir en compte no només l'educació reglada, sinó també la no reglada.
- Trobar l'equilibri entre alimentació i la gastronomia com un art i un fet cultural i alimentar dinàmiques de gastronomia elitista allunyades de la població.

Exemples de projectes

[Guia Slow Food](#): una guia dels restaurants que apliquen criteris de *slow food* a Barcelona i que visibilitza més de cent locals a Barcelona i la seva àrea metropolitana que aposten per la sostenibilitat en l'àmbit de la restauració (liderat per Slow Food Barcelona).

["Menja, actua, impacta"](#): un projecte educatiu multiplataforma per conscienciar sobre alimentació saludable i sostenible. Consta d'una exposició temàtica, un projecte educatiu, un programa digital amb una gran quantitat de continguts divulgatius, i un programa d'esdeveniments (liderat per Fundesplai).

[Microxarxa "Alimenta't amb seny"](#): un projecte educatiu que vol potenciar la transformació del sistema alimentari a través del centres escolars. Se'ls dota de recursos (assessoraments, formacions a professorat, etcètera) per entendre el model alimentari dominant, els seus impactes i les seves alternatives (liderat per Escoles + Sostenibles).

Xarxa de restaurants innovadors: Creació i consolidació d'una xarxa de restaurants innovadors que actuïn com a actors transformadors per impulsar innovacions amb valor afegit i impacte a tota la cadena agroalimentària a través de la gastronomia vinculada al territori (liderat per Fundació Àlícia amb el suport de la Generalitat de Catalunya).

Objectiu 7

Promoure un canvi cultural i educatiu per a l'alimentació saludable i sostenible

- Projectes tractor

[BioCultura](#): la gran fira de productes ecològics i consum responsable que se celebra cada any a Barcelona i a altres ciutats espanyoles i que connecta empreses productores i distribuïdores, professionals i persones consumidores del sector (liderat per Vida Sana).

[Terra i Gust](#): una festa de l'alimentació saludable i sostenible que ens convida a gaudir de la música, el menjar i el beure d'una manera més conscient i amb propostes culturals que reivindiquen els aliments que mengem i les persones que els elaboren i que cuiden el planeta amb pràctiques sostenibles (liderat per Ajuntament de Barcelona).

Objectiu 8

Fomentar relacions justes dins la cadena alimentària

Per què és important aquest objectiu estratègic?

D'acord amb la diagnosi "[Com s'alimenta Barcelona?](#)" diferents estudis i diagnosis sobre el sistema alimentari indiquen que:

- El sector de la distribució i la comercialització alimentària a Espanya, Catalunya i, conseqüentment, en l'entorn metropolità està cada cop més concentrat en actors de mida creixent en termes de quota de mercat, tot i l'encara significatiu pes del petit comerç de proximitat a la ciutat amb relació a altres ciutats.
- També s'identifiquen dinàmiques de concentració i de desigualtat al llarg de la cadena alimentària. La manca de preus justos tant per a persones productores com per a consumidores, dificulta la supervivència de la pagesia i l'accés universal a aliments sostenibles.
- D'acord amb Unió de Pagesos, la renda agrària ha disminuït un 34,51% entre 2001 i el 2018 a preus constants.
- Existeixen treballs precaris en la cadena agroalimentària (especialment els realitzats per dones i/o per persones racialitzades).
- Aquestes desigualtats es manifesten de diferents formes, entre les quals s'inclou l'existència de treballs precaris en la cadena agroalimentària (amb especial precarització per raó de gènere o per ser persones racialitzades), o la manca de preus justos tant per a persones productores com per a consumidores, dificultant la supervivència de la pagesia i l'accés universal a aliments sostenibles.
- Front aquesta desigualtat es planteja la necessitat de promoure models que posin la salut i la vida al centre i la garantia de condicions laborals dignes i inclusives
- El sistema alimentari globalitzat genera desigualtats entre el Nord i el Sud Global. Cal defensar un sistema alimentari sostenible des de la perspectiva de la justícia global i posar èmfasi en combatre les desigualtats globals i desequilibris de poder existents per contribuir així a garantir els drets camperols, la seguretat alimentària i la sobirania alimentària en les comunitats del Sud Global.

L'enquesta realitzada en el marc del procés participatiu de l'EASSB2030 (a la qual han respost 819 persones) indica que el 94,3% de les persones enquestades consideren que els hàbits relacionats amb l'Objectiu 8 són bastant o molt prioritaris per a la transformació del sistema alimentari.

Per altra banda, els resultats de l'enquesta mostren que les línies d'acció de l'objectiu 8 es troben entre les 8 prioritàries (respecte a un total de 16 línies proposades) en el 9% de les respostes.

* En aquesta pregunta, cada persona podia seleccionar 8 opcions: Es mostra la suma de les línies de cada objectiu tenint en compte que cada persona podia seleccionar més d'una línia d'acció.

Objectiu 8

Fomentar relacions justes dins la cadena alimentària

Quines són les línies de treball? Quines propostes d'actuacions concretes ens poden permetre aplicar aquestes línies de treball?

1. Promoure la millora de les condicions laborals de les organitzacions i empreses que operen a la ciutat

- Promoure programes de suport a la contractació de persones, especialment aquelles en situació de vulnerabilitat sota condicions de treball dignes
- Col·laborar amb els agents de la cadena alimentària per a la millora de les condicions socioeconòmiques de la pagesia
- Promoure models organitzacionals de l'Economia Social i Solidària

2. Donar valor just als aliments primaris i frescos i que el preu de compravenda s'ajusti a aquest valor

- Donar a conèixer valor dels aliments ecològics, de proximitat i de temporada en tots els agents de la cadena alimentària
- Exercir pressió sobre altres organismes institucionals pel compliment de la Llei de la cadena alimentària de manera que el preu de compravenda sigui superior al de cost
- Recolzar l'existència mercats de pagès a indrets on calgui complementar l'oferta alimentària sostenible del comerç de proximitat treballat conjuntament amb els diferents agents

3. Fomentar el comerç just

- Donar suport a les iniciatives de comerç just.
- Donar a conèixer el valor dels aliments de comerç just.
- Facilitar d'eines perquè el sector alimentari que opera a la ciutat incorpori productes de comerç just i altres pràctiques que contribueixen a la justícia global.
- Donar visibilitat als informes internacionals sobre vulneració de drets per generar consciència crítica sobre l'impacte del consum alimentari de Barcelona al sud global.
- Promoure la compra pública de productes de comerç just

Objectiu 8

Fomentar relacions justes dins la cadena alimentària

4. Fomentar la desconcentració de poder del sistema alimentari

- Promoure l'enfortiment del petit comerç alimentari mitjançant polítiques públiques.
- Facilitar la comercialització d'elaboradors i productors petits i locals a la ciutat mitjançant aliances amb el comerç de proximitat.
- Fomentar i facilitar la participació equilibrada d'homes i dones als espais de responsabilitat i presa de decisions en tot el sistema agroalimentari.
- Incrementar la producció, venda i consum d'aliments de temporada, de proximitat, ecològics, de pesca sostenible i amb benestar animal, i la distribució en cadenes més curtes, justes i equilibrades (veure Objectiu 1).

5. Donar visibilitat i suport a les organitzacions que ofereixen condicions laborals dignes i promouen relacions justes

- Realitzar accions de visibilització d'iniciatives o eines de comerç just, transparència i ètica en la política de preus, balanç social, condicions laborals dignes en el sector delivery, etc.
- Promoure la interconnexió i la creació d'organitzacions de segon nivell que connectin aquestes organitzacions.
- Dur a terme accions per visibilitzar les problemàtiques de la pagesia des de l'entorn urbà.
- Donar suport institucional a accions i campanyes per la dignitat de la pagesia i pel comerç just promogudes a tota Catalunya.

6. Promoure una contractació i compra pública responsables a l'Ajuntament de Barcelona que permetin promoure i fomentar relacions justes dins la cadena alimentària tant en el Nord com en el Sud Global

- Incloure clàusules en la contractació que vetllin per una interacció justa entre els agents de la cadena alimentària per part de l'empresa contractada.
- Incloure clàusules en la contractació pública que impulsin el comerç just en productes com el cafè o la xocolata i que afavoreixin la compra directa a la pagesia.
- Incorporar criteris de compliment i millora de les condicions laborals a totes les organitzacions que es relacionen amb l'Ajuntament (subvencions, licitacions, convenis...).

Objectiu 8

Fomentar relacions justes dins la cadena alimentària

7. Donar suport i infraestructures per a vetllar i facilitar les relacions laborals justes i dignes

- Articular eines d'atenció i assessorament legal per a persones treballadores que es troben en dificultats amb el seu lloc de treball en el sector alimentari des de les oficines de drets laborals de Barcelona Activa.
- Explorar eines per donar visibilitat a les organitzacions que destaquen per oferir condicions laborals justes i dignes.

Objectiu 8

Fomentar relacions justes dins la cadena alimentària

Quins agents clau cal mobilitzar?

- Agents de les diferents baules de la cadena alimentària:
 - Sector de la pagesia
 - Sector pesquer
 - Associacions de comerciants
 - Majoristes
 - Supermercats
 - Mercats de pagès
 - Gremis comercials
 - Petit comerç
 - Sector de la restauració
 - Associacions empresarials
- Organitzacions de caràcter públic:
 - Administració Pública
 - Mercats municipals
- Societat civil organitzada:
 - Parcs Agraris
 - Grups i cooperatives de consum
 - Tercer Sector
 - Economia Social i Solidària
 - Associacions sindicals
- Mitjans de comunicació i influencers

Quines alertes hem de considerar?

- Tenir en compte que les condicions laborals no només són els salaris.
- Tenir en compte que entre els agents existeixen diferents relacions de poder, recursos i capacitats dins del sistema alimentari, diferenciant els agents que són titulars de drets (les persones i grups socials) d'aquells que tenen l'obligació de garantir-los o respectar-los.
- A l'hora de promoure el consum d'aliments de proximitat, tenir en compte que hi ha determinats productes alimentaris que no són ni poden ser de proximitat i cal promoure també sistemes més justos en els seus contextos de producció (p.ex: en el cas del cafè o la xocolata).

Objectiu 8

Fomentar relacions justes dins la cadena alimentària

Exemples de projectes

[Guia internacional de segells de Comerç Just](#): aquesta guia en castellà pretén facilitar la identificació dels productes que realment són de comerç just (liderada per la Coordinadora Estatal de Comercio Justo).

[Mercats de pagès](#): espais de trobada entre pagesia i persones consumidores que possibilita la compra directa i sense intermediaris del producte fresc, de temporada, de proximitat o ecològic (liderat per Slow Food Barcelona, Xarxa de Consum Solidari, Ca la Rosa i Fem Mercat Vallcarca, amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona).

[Ecocentral](#): una distribuïdora d'aliments ecològics i de proximitat per a empreses gestores de menjadors escolars i menjadors escolars autogestionats.

Projectes tractor

[Terra Pagesa](#): una iniciativa de comercialització i consum de productes de proximitat, locals i de temporada a Barcelona (liderat per Unió de pagesos, amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona, i la col·laboració de la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona i l'AMB).

Objectiu 9

Coordinar i mobilitzar els agents del sistema alimentari per dur a terme accions concretes i avaluables, vinculades a estratègies existents

Per què és important aquest objectiu estratègic?

D'acord amb la diagnosi [“Com s'alimenta Barcelona?”](#) diferents estudis i diagnosis sobre el sistema alimentari indiquen que:

- La manca d'espais i dinàmiques de col·laboració regulars, la diversitat d'interessos i les diferències competencials entre les administracions públiques de diversos nivells (les quals evidencien les limitacions competencials de les ciutats en l'àmbit alimentari) dificulten una coordinació dels agents del sistema alimentària diferents escales que tingui en compte les interdependències (tant territorials com de tipus i nivell d'agents) i que permeti desenvolupar iniciatives agroalimentàries amb visió integral i coherents
- Aquesta dificultat de coordinació també és conseqüència de marcs legals rígids i enfocats de dalt a baix
- L'EASSB2030 s'haurà de vincular amb altres estratègies impulsades per organismes de diversos nivells (com, per exemple, la Carta Alimentària de la Regió Metropolitana, el Pla Estratègic d'alimentació de Catalunya o les diverses estratègies de salut pública o política de sostenibilitat i climàtica com la Farm to Fork Strategy (UE) o l'Acord de París).

Els resultats de l'enquesta mostren que les línies d'acció de l'objectiu es troben entre les 8 prioritàries (respecte a un total de 16 línies proposades) en el 4,3% de les respostes.

* En aquesta pregunta, cada persona podia seleccionar 8 opcions: Es mostra la suma de les línies de cada objectiu tenint en compte que cada persona podia seleccionar més d'una línia d'acció.

Objectiu 9

Coordinar i mobilitzar els agents del sistema alimentari per dur a terme accions concretes i avaluables, vinculades a estratègies existents

Quines són les línies de treball? Quines propostes d'actuacions concretes ens poden permetre aplicar aquestes línies de treball?

1. Promoure una coordinació transversal i territorialitzada dins de les àrees de l'Ajuntament

- Crear una taula de coordinació entre àrees amb relació a l'EASSB2030
- Treballar per la territorialització de les iniciatives, sobretot tenint en compte els barris més vulnerables socio-econòmicament.

2. Garantir la coordinació i l'alineació d'estratègies entre administracions públiques de diversos nivells

- Crear una taula interadministrativa per fer seguiment i coordinar polítiques i accions de les diferents administració en aquest àmbit (Diputacions, AMB, Generalitat i Ajuntament de Barcelona).
- Realitzar trobades que permetin fer seguiment dels projectes amb articulació interadministrativa de l'EASSB2030, en el marc de la taula interadministrativa.
- Crear una Oficina Interadministrativa d'alimentació saludable i sostenible entre l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya per impulsar programes i polítiques alineats amb aquesta estratègia d'àmbit municipal, metropolità i català.
- Participar de forma activa a la Red de Ciudades por la Agroecología.

3. Promoure l'articulació internacional amb ciutats i altres actors per contribuir a la transformació sistema alimentari

- Impulsar el Repte de Barcelona per una Bona Alimentació i pel Clima com a eina per visibilitzar l'impacte climàtic que tenen les transformacions del sistema alimentari per tots els agents de la ciutat, establint indicadors i objectius que contribueixin a minimitzar la petjada de carboni del sistema alimentari.
- Participar de forma activa al Pacte de Política Alimentària de Milà.
- Participar de forma activa al grup d'alimentació de la xarxa del C40, a la xarxa Eurocities i als espais internacionals addicionals que permetin promoure l'alimentació saludable i sostenible.

Objectiu 9

Coordinar i mobilitzar els agents del sistema alimentari per dur a terme accions concretes i avaluables, vinculades a estratègies existents

4. Promoure la participació i implicació dels agents vinculats al sistema alimentari en espais d'intercanvi, coordinació i co-creació

- Fer un mapatge dels projectes d'alimentació saludable i sostenible que existeixen a la ciutat.
- Crear un Acord de Ciutat sobre alimentació saludable i sostenible en el marc de la implementació de l'EASSB2030.
- Crear i organitzar uns premis per l'alimentació saludable i sostenible que visibilitzin bones pràctiques inspiradores.
- Donar suport a Agròpolis com a espai de treball i coordinació d'entitats que s'articulen per transformar el sistema alimentari desde l'agroecologia i la sobirania alimentària.
- Donar continuïtat al Compromís Plàstic Zero.
- Co-dissenyar polítiques públiques d'alimentació saludable i sostenible (incloent-hi, per exemple, pressupostos participatius).
- Definir indicadors pel seguiment i avaluació de l'EASSB2030.
- Recolzar l'enfortiment de les entitats que treballen aquestes temàtiques així com els seus projectes
- Vincular els diferents agents a estratègies i plans en marxa a través de mecanismes i eines com els plecs o la contractació.

5. Promoure actuacions que fomentin la coordinació per a la generació de coneixement i eines i la gestió de dades del sistema alimentari

- Promoure espais de diàleg científic i síntesi de coneixement entorn diverses vessants, reptes i debats sobre el sistema alimentari.
- Recolzar iniciatives i projectes interdisciplinaris i multiactor per generar coneixement, dades i eines sobre com transformar el sistema alimentari.
- Fomentar la coordinació entre iniciatives i entitats com les universitats i centres de recerca públics per evitar duplicitats.
- Promoure una cultura del coneixement basada en l'enfocament de la ciència oberta
- Promoure un repositori col·lectiu que inclogui dades del sistema alimentari de Barcelona en accés obert, així com publicacions acadèmiques i no acadèmiques.

Objectiu 9

Coordinar i mobilitzar els agents del sistema alimentari per dur a terme accions concretes i avaluables, vinculades a estratègies existents

Quins agents clau cal mobilitzar?

- Agents de les diferents baules de la cadena alimentària:
 - Sector de la pagesia
 - Sector pesquer
 - Associacions de comerciants
 - Majoristes
 - Supermercats
 - Mercats de pagès
 - Gremis comercials
 - Petit comerç
 - Sector de la restauració
 - Institucions públiques i privades amb menjadors de col·lectivitats
 - Gremis professionals
 - Associacions empresarials
- Organitzacions de caràcter públic:
 - Administració Pública
 - Escoles municipals
 - Mercats municipals
 - Organitzacions públiques en l'àmbit de la salut
 - Organitzacions públiques en l'àmbit de residus
 - Organitzacions públiques en l'àmbit de l'educació
- Societat civil organitzada:
 - Parcs Agraris
 - Grups i cooperatives de consum
 - Horts urbans i bancs de llavors
 - Professionals dietistes-nutricionistes
 - Tercer Sector
 - Economia Social i Solidària
 - Associacions de famílies i alumnes
 - Professorat
 - Personal de cuina

Objectiu 9

Coordinar i mobilitzar els agents del sistema alimentari per dur a terme accions concretes i avaluables, vinculades a estratègies existents

Quins agents clau cal mobilitzar?

- Personal de monitoratge
- Professionals dels serveis socials
- Associacions sindicals
- Món acadèmic i de la recerca:
 - Instituts i centres d'investigació i recerca
 - Universitats
- Mitjans de comunicació i influencers

Quines alertes hem de considerar?

- Evitar la saturació d'informació que pugui acabar generant confusió.
- Tenir en compte que l'articulació amb les entitats està sotmesa als ritmes cíclics d'organització d'aquestes, amb períodes en els quals disposen de més recursos i temps per implicar-se i altres amb menys.
- Evitar que els espais de coordinació esdevinguin mers tràmits burocràtics.

Exemples de projectes

[Agròpolis](#): un espai coparticipat de diàleg, de treball i d'acció que té en comú l'objectiu de col·laborar per transformar el sistema alimentari de Barcelona des dels valors de la sobirania alimentària i l'agroecologia (liderat per l'Ajuntament de Barcelona).

[Einateca agroecològica](#): un projecte col·laboratiu que pretén donar suport a la creació d'eines col·lectives per part de les xarxes alimentàries locals del territori català (liderat per Arran de Terra, L'Aresta Cooperativa Agroecològica, Pam a Pam i la Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya, amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona).

Objectiu 9

Coordinar i mobilitzar els agents del sistema alimentari per dur a terme accions concretes i avaluables, vinculades a estratègies existents

- Projectes tractor

Oficina de coordinació d'alimentació saludable i sostenible: una nova oficina específica de l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya per treballar conjuntament i generar sinergies en els projectes d'alimentació saludable i sostenible que les dues institucions tenen en marxa en el marc d'aquesta estratègia i en el del Pla estratègic d'alimentació de Catalunya.

Acord de ciutat per l'Estratègia d'alimentació saludable i sostenible Barcelona 2030: un espai de participació, de cooperació públicoprivada i d'acció conjunta entre institucions i organitzacions de la ciutat que treballen per transformar el sistema alimentari dominant per fer-lo més saludable i sostenible.

Marc d'implantació

Marc d'implantació

Per donar continuïtat a l'EASSB2030, es crea una estructura de governança i es posen en marxa dos mecanismes de vinculació en funció del nivell de compromís que els agents socials que aposten per la transformació del sistema alimentari de Barcelona vulguin adquirir.

a. Acord de ciutat per l'Estratègia d'alimentació saludable i sostenible Barcelona 2030

L'Acord de ciutat per l'EASSB2030 és l'espai de participació, de cooperació publicocomunitària i publicoprivada i d'acció conjunta entre institucions i organitzacions de la ciutat que treballen per transformar el sistema alimentari dominant per fer-lo més saludable i sostenible.

En definitiva, és un espai compartit entre el Govern de la ciutat, els agents del sistema alimentari i la societat civil, resultat d'un procés iniciat el gener del 2021 per elaborar, de forma compartida i inclusiva, una estratègia de foment i enfortiment de l'alimentació saludable i sostenible a la ciutat de Barcelona.

La finalitat de l'acord és donar continuïtat al procés que va servir per elaborar l'EASSB2030 i reforçar-lo. I ho fa mitjançant la promoció de la cooperació, l'acció i l'articulació de projectes per avançar en la construcció saludable, sostenible i universal d'un bé comú i un dret bàsic fonamental: l'alimentació sostenible.

L'Acord de ciutat per l'EASSB2030 vol visibilitzar i aprofitar els espais participatius existents que ja funcionen a fi de no generar encavalcaments, com ara l'Acord ciutadà per una Barcelona inclusiva amb la temàtica del dret a l'alimentació, o l'espai coparticipat Agròpolis amb entitats especialitzades en sobirania alimentària, agroecologia i agricultura urbana. Per això, no es faran espais de treball específics d'aquests temes sinó que es convidarà a representants d'aquests espais a participar en el grup motor o en altres espais de treball de l'Acord.

Marc d'implantació

A més, aquest Acord de Ciutat es complementarà amb dues taules de coordinació:

- La Taula Interadministrativa serà un espai format per l'Ajuntament de Barcelona, el PEMB i les instàncies administratives catalanes que poden exercir un paper a l'hora d'impulsar la transformació alimentària de Barcelona (la Generalitat de Catalunya, l'AMB, la Diputació de Barcelona, la Diputació de Lleida, la Diputació de Girona i la Diputació de Tarragona). Aquesta taula farà un seguiment dels projectes compartits en què incideixen diversos nivells de l'Administració pública.
- La Taula Interdepartamental serà un espai de coordinació en què participaran diverses àrees de l'Ajuntament de Barcelona per alinear projectes transversals o compartits.

b. Mecanismes de participació

Hi haurà dos nivells de vinculació amb l'Acord de ciutat per l'Estratègia d'alimentació saludable i sostenible Barcelona 2030:

- Adhesió a l'Acord de ciutat:
 - Nivell bàsic de vinculació a l'EASSB2030, que expressa que una organització està en línia amb la visió i els objectius de l'EASSB2030.
 - Implica formar part d'un acord que facilita informació útil per a l'acció, promou la generació de coneixement col·lectiu i identifica temes i projectes importants en què es pot treballar des de l'Acord de ciutat.
 - No permet formar part del Grup Motor de l'Acord.
- Compromís amb l'Acord de ciutat:
 - És una declaració d'intencions que mostra al conjunt de la ciutadania les aspiracions d'una organització per promoure l'alimentació sostenible activament mitjançant accions concretes en els dos anys vinents.
 - Aporta posicionament social en el lideratge de l'alimentació sostenible a Barcelona, més visibilitat i la possibilitat de participar en els premis per l'alimentació sostenible.
 - Permet formar part del Grup Motor de l'Acord.
 - L'adhesió o compromís s'ha de basar en criteris de proporcionalitat, sostenibilitat i progressivitat, transparència, i alineació amb els objectius de l'EASSB2030.

Propòsits de ciutat per una alimentació sostenible i saludable a Barcelona

Propòsits de ciutat per una alimentació sostenible i saludable a Barcelona

A continuació trobareu una sèrie de propòsits provisionals per a què orientin en termes quantitatius les accions i projectes emmarcats en l'Estratègia d'Alimentació Saludable i Sostenible Barcelona 2030.

Aquests propòsits han de servir d'inspiració per motivar un major esforç per transformar el sistema alimentari de la ciutat, i només seran assolibles des d'un treball transversal dels diferents agents interpel·lats i compromesos amb aquesta Estratègia. A més, els objectius seran revisats, ajustats i consensuats a l'assemblea de l'Acord de Ciutat per l'Estratègia d'Alimentació Saludable i Sostenible Barcelona 2030 com a part d'un procés viu.

L'Ajuntament de Barcelona assumeix el propòsit de compra pública que depèn directament de la gestió municipal i contribuirà amb determinació a la consecució de tots els altres.

1. Alinear el 100% de la compra pública municipal amb l'alimentació sostenible inspirat en la dieta de salut planetària.
2. Fomentar que el 40% de la població de la ciutat de Barcelona consumeixi regularment aliments de proximitat, partint del 20% actual (*Font: estimació a partir de l'Òmnibus 2022*).
3. Fomentar que el 30% de la població de la ciutat de Barcelona consumeixi regularment productes d'alimentació ecològica, partint del 14'5% actual (*Font: estimació a partir de l'Òmnibus 2022*).
4. Col·laborar amb els agents clau de l'Àrea Metropolitana de Barcelona per incrementar el percentatge del seu sòl agrari fins arribar a un 13-15%, partint del 9,3% actual.
5. Mobilitzar els agents clau de la demarcació de Barcelona per incrementar el percentatge de sòl agrícola dedicat al cultius en producció ecològica fins arribar almenys a un 25%, partint del 12% actual (*Font: Estadístiques anuals de la Generalitat de Catalunya*).
6. Contribuir a incrementar el percentatge de població de la ciutat de Barcelona que segueix una dieta de salut planetària fins arribar a un 23%, partint del 9% actual (*Font: Barcelona Challenge*).
7. Treballar per reduir el percentatge d'obesitat a la ciutat de Barcelona fins arribar a un 12% respecte al 15,4% actuals i amb accions específiques als barris més prioritàris (*Font: Agència de Salut Pública de Barcelona i Institut d'Estudis Catalans*).

Propòsits de ciutat per una alimentació sostenible i saludable a Barcelona

7. Mobilitzar els agents per introduir canvis als menús de menjador del 75% dels centres d'infantil i primària públics i concertats de la ciutat amb els criteris d'alimentació sostenible i saludable (*Font: Agència de Salut Pública de Barcelona i Escoles + Sostenibles*).
8. Treballar per eliminar la inseguretats alimentària a la ciutat de Barcelona, sabent que aquesta problemàtica afectava a un 8,6% de la població l'any 2016 (*Font: Enquesta de Salut de Barcelona (Agència de Salut Pública de Barcelona)*).
9. Reduir en un 50% les pèrdues i el malbaratament alimentari a la ciutat de Barcelona respecte les dades de 2015 (*Font: Barcelona Challenge i Good Food Declaration*).
10. Fomentar la reducció de la petjada de carboni de l'alimentació (*Font: Estudi "Petjada de carboni de l'alimentació a Barcelona"*).

Documents de referència

Documents de referència

Agència de Salut Pública de Barcelona (2022) Enquesta de Salut de Barcelona 2021

Agència de Salut Pública de Barcelona (2021) [Menjadors escolars més sans i sostenibles](#)

Agència de Salut Pública de Barcelona (2017) [Enquesta de Salut de Barcelona 2016/2017](#)

Aguilera, E., Piñero, P., Infante Amate, J., González de Molina, M., Lassaletta, L., & Sanz Cobeña, A. (2020). [Emisiones de gases de efecto invernadero en el sistema agroalimentario y huella de carbono de la alimentación en España](#). Real Academia de Ingeniería, 35.

Ajuntament de Barcelona (2022) [Enquesta Òmnibus Municipal](#)

Ajuntament de Barcelona (2021) [Com s'alimenta Barcelona? Resum executiu](#)

Ajuntament de Barcelona (2021) [Informe sobre la petjada de carboni del sistema alimentari de Barcelona](#)

Ajuntament de Barcelona (2021) [Objectius de Desenvolupament Sostenible 2030](#)

Ajuntament de Barcelona (2021) [Barcelona Capital Mundial de l'Alimentació Sostenible 2021](#)

Ajuntament de Barcelona (2021) [Setmana Ciutadana de l'Alimentació Sostenible](#)

Ajuntament de Barcelona (2021) [Ara, aquí les escoles](#)

Ajuntament de Barcelona (2021) [Entorns alimentaris locals a Barcelona \(2016-2019\)](#)

Ajuntament de Barcelona (2021) [Les polítiques alimentàries de l'Ajuntament de Barcelona. 2021](#)

Ajuntament de Barcelona (2020) [Estratègia d'impuls de l'Agenda 2030 a la ciutat de Barcelona](#)

Ajuntament de Barcelona (2020) [Mesura de govern per a una alimentació sostenible 2020-2021](#)

Ajuntament de Barcelona (2019) [Estratègia d'Agricultura Urbana a la ciutat de Barcelona 2019-2030](#)

Ajuntament de Barcelona (2018) [Pla Clima 2018-2030](#)

Ajuntament de Barcelona (2016) [Estratègia d'impuls de la política alimentària 2016-2019](#)

Ajuntament de Barcelona (2018) [Economia de les cures i política municipal: cap a una democratització de la cura a la ciutat de Barcelona](#)

Documents de referència

Ajuntament de Barcelona (2015) [Compromís de Barcelona pel Clima](#)

Ajuntament de Barcelona (2012) [Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat 2012-2022](#)

AMB (2019) [Avanç del Pla Director Urbanístic Metropolità de Barcelona](#)

Cities Climate Leadership Group (2021) [Good Food Declaration](#)

Clínic Hospital Universitari de Barcelona (2022) [Trastorns de la conducta alimentària](#)

Comissió Europea (2019) [Pacte Verd Europeu](#)

Diari Crític (2018) [Què ha de fer Catalunya per tenir sobirania alimentària?](#)

Eldiario.es (2021) [El consumo masivo condena a España a la escasez de agua sin importar cuánto llueva](#)

Generalitat de Catalunya (2021) [Pla Estratègic de l'Alimentació a Catalunya](#)

Generalitat de Catalunya (2021) [La dona a la indústria alimentària a Catalunya](#)

Generalitat de Catalunya (2017) [Enquesta de Salut 2016-2017](#)

Greater London Authority (2018) [The London Food Strategy l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva](#)

IDESCAT (2012) [Enquesta de l'ús del temps \(2010-2011\)](#)

IDESCAT (2009) [Cens agrari](#)

Mayor of Brighton and Hove (2017) [Spade to Spoon: Digging Deeper. A food strategy and action plan for Brighton and Hove](#)

Moragues-Faus, A. (2020) [L'Alimentació Sostenible: manual per a ciutats. Ajuntament de Barcelona; PEMB; AMB: Barcelona](#)

MUFPP (2020) [Pacte de Política Alimentària Urbana de Milà](#)

Pla Estratègic Metropolità de Barcelona – PEMB (2017) [Carta Alimentària de la Regió Metropolitana](#)

Síndic de Greuges (2016) [Informe sobre la contaminació provada per purins a Catalunya](#)

Documents de referència

V.V.A.A. (2018) [Estrategia Agroalimentaria Valencia 2025](#)

V.V.A.A. (2020) [Estratègia de l'Economia Social i Solidària a Barcelona 2030](#)

V.V.A.A. (2021) [Food environments & EU Food Policy: Discovering the role of food environments for sustainable food systems](#)

V.V.A.A. (2021) [Repte de Barcelona per la Bona Alimentació i el Clima](#)

Organitzacions participants en el procés

Organitzacions participants en el procés

- Associació Benestar i Desenvolupament (ABD)
- Asociación de fabricantes y distribuidores AECOC
- Associació Gremial d'Empresaris Majoristes de Fruites i Hortalisses de Barcelona i Província (AGEM)
- Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB)
- Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPC)
- Agròpolis
- Ajuntament de Barcelona
 - Regidoria de Comerç, Mercats, Consum, Règim Interior i Hisenda
 - Regidoria d'Educació
 - Regidoria d'Emergència Climàtica i Transició Ecològica
 - Regidoria de Salut, Envel·liment i Cures
 - Comissionat d'Economia Social, Desenvolupament Local i Política Alimentària
 - Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI
 - Àrea de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat
 - Barcelona Activa
 - Escoles + Sostenibles
 - Institut Municipal de Mercats de Barcelona
 - Institut Municipal de Serveis Socials
 - Direcció de Serveis de Comerç, Restauració i Consum
 - Direcció de Serveis d'Economia Social i Solidària i Alimentació Sostenible
 - Àrea d'Ecologia, Urbanisme, Infraestructures i Mobilitat
 - Gerència de Medi Ambient i Serveis Urbans
- Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB)
- AnimaNaturalis
- Ana Moragues (Universitat de Barcelona)
- Associació d'Iniciatives Rurals de Catalunya (ARCA)
- Arran de Terra Cooperativa

Organitzacions participants en el procés

- Associació Agrària de Joves Agricultors (ASAJA)
- Associacions Federades de Famílies d'Alumnes de Catalunya (aFFaC, ex-FAPAC)
- ASOBIO
- ATTA Permacultura
- BioCultura
- Biomarket
- Caprabo
- Càritas
- Carlos González (Institut Català d'Oncologia)
- Carme Gasull (periodista)
- Consell Català de la Producció Agrària Ecològica (CCPAE)
- Centre d'Anàlisi i Programes Sanitaris (CAPS)
- Centre de Recerca en Economia i Desenvolupament Agroalimentari (CREDA)
- Cèrcols, SCCL
- CETT: Barcelona School of Tourism, Hospitality and Gastronomy
- Claudia Rocío Magaña (Universitat de Barcelona)
- Clúster Foodservice de Catalunya
- Col·legi de Dietistes-Nutricionistes de Catalunya (CoDiNuCat)
- Collserola Pagesa
- Consorci d'Educació de Barcelona - Àrea d'Innovació, Programes i Formació
- Cooperativa Molsa
- Cooperatives de consum agroecològic de plataforma
- DESOS Opció Solidària
- Diari *Bioeco*
- Diputació de Barcelona
- Dovella Serveis Escolars
- Ecologistes en Acció
- Elena Carrillo (Universitat Ramon Llull)
- Enric Tello (Universitat de Barcelona)

Organitzacions participants en el procés

- Esquerra Republicana de Catalunya
- Expogestió
- Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC)
- Federació de Mercats Municipals de Barcelona (FEMM)
- Formació i Treball
- Fridays for Future
- Fundació Alícia
- Fundació Àurea
- Fundació Banc dels Aliments
- Fundació de Gestió Sanitària de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau
- Fundació Espigoladors
- Fundació Gasol
- Fundació Roure
- Fundesplai
- Gastronomic Forum
- Generalitat de Catalunya
 - Institut Català de la Salut (ICS)
 - Prodeca
 - Agència Catalana de Seguretat Alimentària
- GRAIN
- Gremi de Carnissers de Barcelona
- Gremi Provincial de Detallistes de Fruites i Hortalisses de Barcelona
- Grup Bonpreu
- Grup Lluerna
- Health Warriors
- Herbolario Navarro
- Hortec
- Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB)
- Joan Rieradevall (Universitat Autònoma de Barcelona)

Organitzacions participants en el procés

- Juanjo Cáceres (Universitat de Barcelona)
- Justícia Alimentària
- LaCoordi
- Leitat
- Lif3 Economia per la vida
- L'Ortiga Cooperativa
- Mar Calvet Nogués (Universitat de Vic)
- Marta Llobet (Universitat de Barcelona)
- Menjador solidari Gregal
- Mercabarna
- Montse Tafalla (Universitat de Barcelona)
- Nutrició Sense Fronteres
- Oxfam Intermón
- Pàlcam Educació
- Parc Agrari del Baix Llobregat
- Parc Natural de Collserola
- Pla estratègic metropolità de Barcelona (PEMB)
- PIMEC Agroalimentària
- PIMEC Comerç
- Pont Alimentari
- Restaurant Xavier Pellicer
- Revistes *Cuina i Arrels*
- Rezero
- Ruralitzem
- Slow Food Barcelona
- Societat Catalana de Pediatria
- Susana Toboso (Universitat Autònoma de Barcelona)
- Torribera Mediterranean Center
- Unió de Pagesos

Organitzacions participants en el procés

- Vegetalia
- Veritas
- Veus de Sobirania Alimentària a Ciutat
- Vida Sana
- Xarxa Agroecològica de Menjadors Escolars de Catalunya (XAMEC)
- Xarxa per la Justícia Climàtica

Estratègia d'Alimentació Saludable i Sostenible Barcelona 2030

Document llarg
Novembre 2022

Ajuntament
de Barcelona

Estratègia
d'Alimentació Sostenible
Barcelona
2030